

Velká nad Veličkou

ZPRAVODAJ **2021 / 1**

Futra, spolek pro Hornácko pořádá

10. LETNÍ TVOŘIVÉ DÍLNY PRO DĚTI

Ekocentrum Karpaty Nová Lhota

28. 7. – 1. 8. 2021

**DALŠÍ INFO
UŽ BRZY!**

FUTRA

jiho**m**oravský kraj

Slovo starosty

Vážení spoluobčané,
po třech měsících, které uplynuly od vydání posledního loňského čísla zpravodaje, Vás opět oslovuji. Pevně jsem věřil, a určitě nejen já, že již bude v tuto dobu výskyt onemocnění v souvislosti s COVID-19 na ústupu. Bohužel v době, kdy píši tyto řádky, je situace zcela

opačná a aktuálně nás všechny postihla další omezení na základě vládou ČR přijatých usnesení. Měsíc březen se nese zejména ve výrazném omezení možností cestování, omezených možnostech nakupování, ale především v dalším výpadku školní docházky. Nejen učitelé, ale především rodiče dětí mají už při pouhé zmínce o distanční výuce rozporuplné pocity. Není mou ambicí vyjadřovat se k jednotlivým restriktivním opatřením, ale pravda je bohužel taková, že po roce boje proti koronaviru je situace v našem státě dosud zdaleka nejhorší. Osobně jsem velmi frustrován, a zdaleka nejsem sám, z dosavadního průběhu vakcinace. Namísto toho, abychom mohli společně s našimi praktickými lékaři řešit každodenní postupné očkování občanů, slyšíme opakovaně o vytváření vakcinačních center a o nedostatku vakcín. Kdo jiný nejlépe zná potřeby a zdravotní stav svých klientů než jejich praktický lékař. Na druhou stranu je potěšitelné, že oproti loňskému listopadu postupně klesal počet případů onemocnění COVID-19 v obci, přičemž v době psaní

tohoto článku se jednalo celkově o jedenáct případů, z toho tří nových za poslední týden a jednoho hospitalizovaného pacienta.

Z oblasti péče o zdraví občanů však nemohu nevzpomenout i pozitivní informaci, a to blížící se konec stavebních úprav a následného vybavení

stomatologické ordinace, která bude nově otevřena v původních prostorách v rámci zdravotního střediska. Stavební práce mají být ukončeny do konce měsíce března, počátkem dubna dojde k instalaci stomatologického vybavení.

Na konci loňského roku výrazně v obci rezonovala možnost výstavby nákupního centra v blízkosti autobusového nádraží. Celkem obsáhle a se zájmem veřejnosti byly tyto záležitosti projednány v rámci 10. zasedání zastupitelstva, které proběhlo v pondělí 16. prosince a průběh zasedání bylo možno sledovat i online. Výsledkem je přijetí usnesení zastupitelstva obce, kterým mne pověřilo uspořádáním ankety k možnostem výstavby nákupního centra v obci s anketní otázkou „Souhlasíte s umístěním nákupního centra v obci Velká nad Veličkou v bezprostřední blízkosti autobusového nádraží?“ Podrobnější informace o připravované anketě, zahrnující rovněž z diskuzí vzešlé důvody, proč by měla být prodejna v obci umístěna, nebo naopak proč by k její stavbě v blízkosti autobusového nádraží nemělo dojít, jsou součástí

samostatného článku v další části tohoto vydání Velického zpravodaje. Zájem o případnou výstavbu nákupního centra (prodejny) doposud projevila společnost Penny Market s.r.o. a společnost Hruška, spol. s r.o.

Pochopitelně, že i v této nelehké době probíhají práce v rámci jednotlivých investičních akcí, bohužel, zejména jejich administrativní část může být občas ovlivněna aktuálními restriktivními opatřeními. Každopádně na již realizované akce navazuje příprava dalších, a to včetně zpracování projektové dokumentace a souvisejících administrativních úkonů. Blíže je uvedeno v článku Zastupitelstvo a rada informují. Vedení obce hodlá více informovat občany o dění v obci, a proto byl rozšířen informač-

ní rozsah obecního facebooku, který byl doposud využíván výhradně pro hlášení místního rozhlasu.

Vážení spoluobčané,

dnešní dny jsou pro každého z nás velmi složité, žijeme v období, které nikdo z nás doposud nezažil. Proto o to vážněji a upřímněji Vám všem přeji především pevné zdraví a osobní pohodu. Nenechme se otrávit záplavou většinou negativních zpráv, ale věřme, že se vše postupně opět vrátí do normálu a budeme moci navštěvovat a organizovat sportovní a kulturní akce, setkávat se s přáteli a známými, využívat příležitosti, které nám život v naší obci umožňuje.

S úctou Petr Šmidrkal, starosta

Zastupitelstvo a rada obce Velká nad Veličkou informují

INFORMUJÍ

O závěrech z 10. zasedání zastupitelstva a schůzí rady obce. Zastupitelstvo obce na svém 10. zasedání projednalo a schválilo finanční spoluúčast obce na financování sociálních služeb ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Veselí nad Moravou na rok 2021 v maximální výši 421.340 Kč. Tato částka je stanovena podle počtu obyvatel, přičemž počet obyvatel naší obce činí 7,6 % v rámci ORP Veselí nad Moravou. Zastupitelstvo obce rovněž schválilo Rozpočtový výhled na roky

2022–2025 a rozpočet obce na rok 2021 s celkovými příjmy 50.546.100 Kč a výdaji 83.822.100 Kč. Navýšení výdajové části souvisí s prodlevami vyvolanými v důsledku šíření COVID-19, a to jak při přípravě, tak i při realizaci některých investičních akcí, ať už ve fázi projektové přípravy, ale také při projednávání projektové dokumentace s dotčenými orgány. Schválen byl rovněž rozpočet sociálního fondu obce na rok 2020. Dalším bodem bylo projednání a schválení rozpočtového opatření č. 6,

zahrnujícího zejména úpravy daňových i nedaňových příjmů obce dle vývoje rozpočtu a rovněž tak korekci výdajů dle aktuálního stavu přípravy a průběhu některých investičních akcí. V majetkoprávní části byl projednán a schválen prodej některých pozemků ve vlastnictví obce žadatelům – fyzickým osobám, a zejména byla projednána, za značného zájmu veřejnosti, žádost společnosti Penny Market s.r.o., týkající se možnosti odkoupení 2 pozemků ve vlastnictví obce v bezprostřední blízkosti autobusového nádraží. Bližší informace jsou uvedeny v samostatném článku, pojednávajícím o organizování ankety k možné výstavbě nákupního centra, v další části zpravodaje. V dalších bodech programu byly projednány odměny pro členy výborů zastupitelstva obce a komisi rady obce, kteří nejsou členy zastupitelstva obce, nebo například podání žádostí o dotace poskytované Ministerstvem pro místní rozvoj z podprogramů Podpora obnovy místních komunikací a Podpora budování a obnovy místa aktivního a pasivního odpočinku. Na základě přijatého usnesení zastupitelstva již nebude obec nadále poskytovat svým zaměstnancům stravenky, ale byl zaveden stravenkový paušál. V neposlední řadě byly projednány i některé záležitosti organizačního charakteru, ať už vznesené jednotlivými členy zastupitelstva, tak i z řad přítomné veřejnosti.

Následující 11. zasedání zastupitelstva obce proběhne v pondělí 29. března 2021 od 17.00 hodin, a to opět ve velkém sále kulturního domu.

Rada obce projednala ceny za jednotlivé služby a odpady pro rok 2021. Úpravy spočívají v navýšení ceny vodného na 33 Kč za 1 m³ vody bez DPH a 36,30 Kč za 1 m³ s DPH ve výši 10 % a v navýšení ceny stočného na 22 Kč za 1 m³ bez DPH a 24,20 Kč za 1 m³ s DPH ve výši 10 %. Dále v navýšení prodejní ceny čajů na 34,78 Kč bez DPH a 40 Kč s DPH ve výši 15 % za jednu krabičku. Rovněž byl aktualizován ceník za zajištění zneškodnění nebezpečných a ostatních odpadů. Ostatní ceny byly ponechány beze změn. Byla projednána a schválena celá řada smluv k zabezpečení a provedení jednotlivých investičních akcí, zejména se jednalo o smlouvu o dílo na stavební akci „Hornácký stadion – rekonstrukce pódia a šaten“ se společností Vít Strachota z Lipova, smlouvu o dílo na akci „Rekonstrukce kuchyně MŠ Velká nad Veličkou – stavební část“ se společností Milan Mikeska z Velké nad Veličkou a související kupní smlouvu pro zabezpečení „Rekonstrukce kuchyně MŠ Velká nad Veličkou – dodávku vybavení“ se společností UNIS-JAKOS, s.r.o. z Uherského Hradiště; na obě tyto akce v objektu mateřské školy byla podána žádost na Státní zemědělský intervenční fond o dotaci z programu rozvoje venkova, související s členstvím obce v MAS Hornácko a Ostrožsko z.s. Byla uzavřena kupní smlouva se společností SCHAFFEROVÁ spol. s r.o. z Olomouce za účelem vybavení připravované zubní ordinace na zdravotním středu. S tím souviselo i uzavření smlouvy o dílo s panem Romanem Maňákem z Javorníka za účelem „Rekonstrukce stomatologické ordinace“. Byly uzavřeny smlouvy o dílo za účelem zpracování projektových

dokumentací, přičemž se jedná o PD „Velká nad Veličkou – silniční přechody“ se společností AQUA CENTRUM Břeclav s.r.o., PD „Cyklo Velká nad Veličkou I. etapa“, „Cyklo Velká nad Veličkou II. etapa“ a „Cyklo Velká nad Veličkou III. etapa“ s vítězným uchazečem této veřejné zakázky společností PP projekt Hodonín s.r.o. (bližší informace vztahující se k budování cyklostezek – cyklotras jsou k dispozici na jiném místě zpravodaje ve formě otázek a odpovědí) a PD „Velká nad Veličkou – oprava MK u školky a rozšíření parkovacích míst“. Jednotlivým veřejným zakázkám vždy předcházelo schválení zadávací dokumentace a rovněž tak uzavírání smluv s administrátory těchto veřejných zakázek, kromě výše uvedených ještě např. souvisejících s akcemi „Systém pro separaci a oddělení sběr odpadů v obci Velká nad Veličkou“, „Regenerace sídliště – chodníky“, nebo zajištění technického dozoru u akcí „Čistírna odpadních vod Velká nad Veličkou“ a „Velká nad Veličkou, místní komunikace u Jandového“. Rada obce rovněž projednala a schválila rozpočtové výhledy a rozpočty pro rok 2021 MZŠ Velká nad Veličkou, p.o. a MŠ Velká nad Veličkou, p.o. Schválen byl vnitřní předpis č. 1/2021 Směrnice, kterou se stanoví pravidla pro stravování zaměstnanců Obce Velká nad Veličkou, související se zavedením stravenkového paušálu jako formy zajištění stravování. Řešeny byly rovněž záležitosti majetkoprávního charakteru, finanční dary některým organizacím a organizační záležitosti, nebo žádosti o prominutí nájemného související s uzavřením některých provozů v důsledku COVID-19.

O aktuálně probíhajících stavebních akcích a opravách. Pokračují stavební práce v rámci rekonstrukce pódia a šaten na Hornáckém stadionu, rekonstrukce stomatologické ordinace na zdravotním středisku, rekonstrukce služebního bytu v objektu DPS, dokončena byla úprava rozvodu pitné vody v budově DPS. V době vydání tohoto zpravodaje začíná díky předchozím klimatickým podmínkám realizace akce „Velká nad Veličkou, místní komunikace u Jandového“. Z ostatních investičních akcí je před dokončením příprava cisternové automobilové stříkačky CAS 30 T815-7 6x6, k dodání do 31. 3. 2021 na základě uzavřené kupní smlouvy s THT Polička, s.r.o.

O přípravách a plánování kulturních a dalších akcí v následujícím období. V důsledku vládou přijímaných restrikcí nemohou stále probíhat kulturní nebo sportovní akce a vše tak bude i nadále závislé na zpřísnování, popřípadě rozvolňování jednotlivých opatření. Pro nahlašování zájemců o vakcinaci je nadále zřízena telefonní linka. Dne 3. března 2021 proběhla vakcinace zájemců z řad ubytovaných v objektu DPS.

DĚKUJÍ

Všem těm občanům, kteří dodržují opatření proti šíření COVID-19 a provozním zaměstnancům obce za zabezpečení a průběh úklidu místních komunikací a chodníků v končícím zimním období.

BEZPEČNĚ, ONLINE, RAZ DVA. SČÍTÁNÍ ZAČÍNÁ 27. BŘEZNA 2021.

Průběh sčítání

Sčítání 2021 začíná rozhodným okamžikem o půlnoci **z 26. na 27. 3. 2021. Do 9. 4. 2021** má každý možnost sečíst se online prostřednictvím elektronického formuláře na webu www.scitani.cz nebo v mobilní aplikaci. Kdo se nesečte online, má zákonnou povinnost **od 17. 4. do 11. 5. 2021** vyplnit a odevzdat listinný formulář. Jeho distribuci zajišťují sčítací komisaři.

Vzhledem k současné epidemické situaci připravil ČSÚ v součinnosti s Českou poštou a hlavní hygieničkou České republiky distribuci a sběr listinných formulářů, při kterých dojde k výraznému omezení fyzických kontaktů mezi sčítacími komisaři a obyvatelstvem. Distribuce formulářů do domácností bude probíhat podobně, jako nyní probíhá doručování doporučených poštovních zásilek, při dodržování přísných hygienických pravidel (ochranné pomůcky, dezinfekce, fyzický kontakt primárně venku, minimalizace doby kontaktu). Z tohoto důvodu nebudou sčítací komisaři pomáhat s vyplňováním formulářů. V případě potřeby se však můžete obrátit na infolinku **840 30 40 50**. Vyplněné formuláře bude možné odeslat v předtištěné obálce prostřednictvím schránek České pošty nebo odevzdat na cca 800 kontaktních místech České pošty (vybrané pobočky). Odeslání bude zdarma. Kontaktní místa budou provozována za zvýšených hygienických požadavků.

Koho se sčítání týká

Sčítání 2021 je povinné pro všechny osoby, které mají k rozhodnému okamžiku trvalý pobyt

nebo přechodný pobyt nad 90 dnů na území ČR. Sečíst se musí každá taková osoba, bez ohledu na místo skutečného pobytu, věk, svéprávnost a zdravotní stav. Za osoby mladší 18 let, osoby omezené ve svéprávnosti a podobně provádí sečtení jejich zákonný zástupce, opatrovník nebo osoba k tomu oprávněná. Sčítání se týká i cizinců přítomných v ČR v rozhodný okamžik, s výjimkou diplomatů nebo cizinců s krátkodobým pobytem do 90 dnů.

Kontaktní místa

Kontaktní místa Sčítání 2021 najdete na vybraných pobočkách České pošty a všech krajských správách Českého statistického úřadu. Poskytují široké veřejnosti informace o sčítání a jsou také místy, na kterých lze získat nebo odevzdat listinné formuláře.

Ochrana dat

Bezpečnost dat sčítání je zásadní. Veškeré osobní údaje jsou zpracovávány v souladu s příslušnými právními předpisy a používány jsou maximálně zabezpečené informační systémy.

Přínos sčítání

Výsledky jsou široce využitelné například při přípravě programů bydlení, rozvoji infrastruktury nebo plánování lepší dostupnosti služeb. Informace zjištěné během sčítání ovlivňují činnost veřejné správy, podnikatelské záměry i směřování výzkumných či vědeckých pracovišť a v konečném důsledku ovlivňují život každého z nás.

Podrobnější informace naleznete na webu www.scitani.cz.

Nová technika pro naše hasiče a kontejnery na bioodpad pro celou obec

Vážení spoluobčané, velmi rád bych vás informoval o aktuálně probíhající velké zakázce, na které jsme pracovali téměř od začátku tohoto volebního období. V minulých týdnech jsem navštívil dodavatele požární techniky THT Polička, s.r.o. Na výrobní lince se v této době intenzivně pracuje na **novém automobilu pro naše velické hasiče**. Cisternová automobilová stříkačka CAS 30 – TATRA T815-7 6x6.1 je špičkou v daném segmentu a osobně jsem velmi rád, že v naší obci budeme mít takto kvalitní techniku. Jedinečná koncepce tatrováckého podvozku je velmi vhodná pro naše podmínky a plnohodnotně nahradí stávající techniku. Tento projekt bylo možné realizovat především díky nemalé finanční podpoře Ministerstva vnitra (2,5 mil Kč) a Jihomoravského kraje (téměř 1,7 mil Kč). Současně

dále pracujeme na přípravě technické specifikace nového DA (dopravní automobil), který by měl nahradit staříčkový stroj AVIA. Díky moc všem hasičům, kteří se podílejí na přípravě těchto projektů.

V současné době také finišují přípravy podkladů pro získání dotace z Operačního programu životní prostředí týkající se pořízení **velkoobjemových kontejnerů** na svoz bioodpadu v naší obci. Při této příležitosti bych rád upozornil, že je stále k dispozici mail stavebnikomise@obecvelka.cz, kam můžete zasílat návrhy, kde umístit nové kontejnery. Budeme rádi, aby rozmístění kontejnerů bylo k vaší spokojenosti a aby vám tyto kontejnery co nejvíce usnadnily práci s bioodpadem. I nadále můžete zasílat jakékoliv podněty a nápady, a aktivně se zapojit do chodu obce.

Stanislav Čajka

Stavební práce

V měsíci březnu bude zahájena **oprava místní komunikace** na Řádku u Jandového. Budou osazeny obrubníky v celé délce vozovky a nový povrch z asfaltového betonu. Součástí úprav je také realizace nových dešťových vpustí a samostatné větve dešťové kanalizace. Celkové náklady na tuto akci budou ve výši 3,6 mil. Kč včetně DPH.

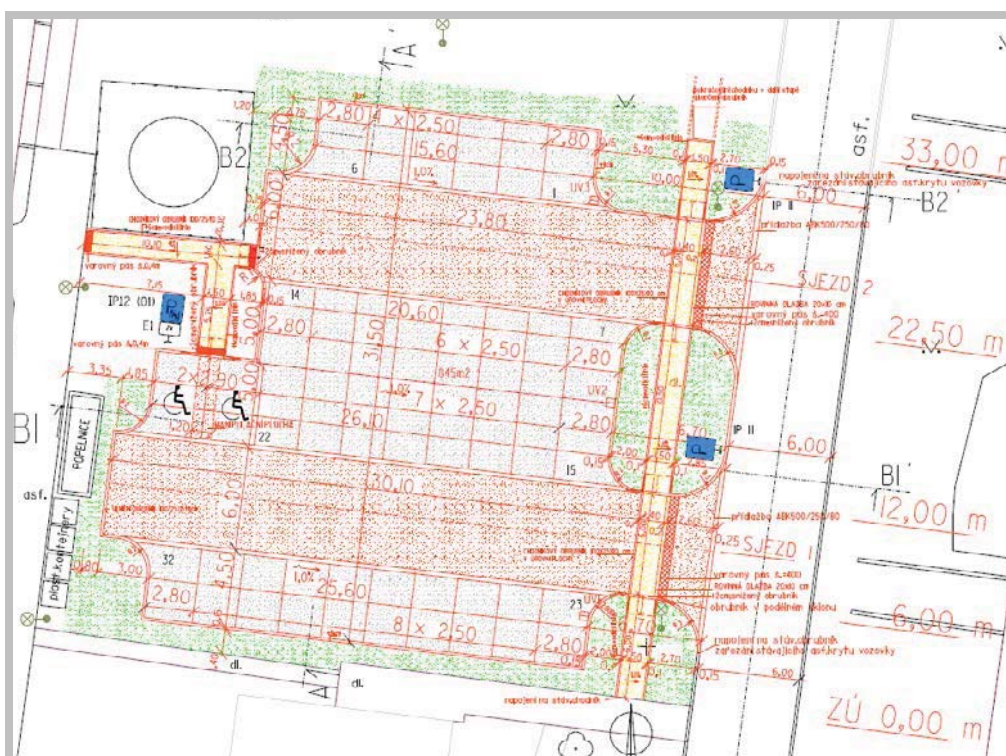
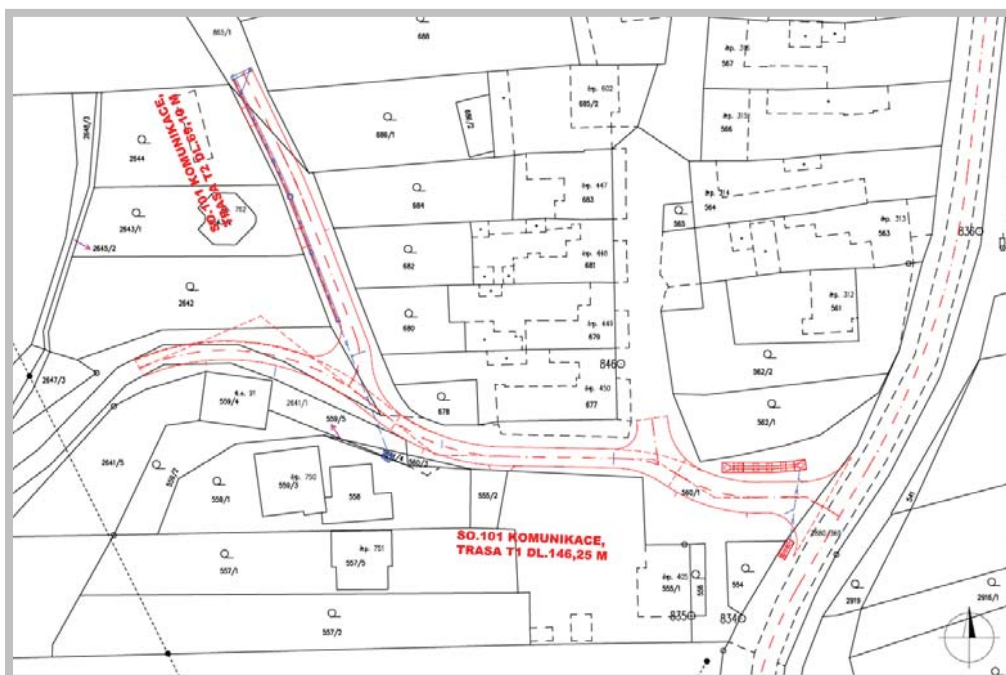
V měsíci květnu bude zahájena **stavba parkoviště** mezi bytovými domy v místě bývalé čistírny odpadních vod na bytovkách. Kapacita parkoviště bude celkem 34 parkovacích míst, z toho 2 budou vyhrazena pro invalidy. Současně s parkovací plochou bu-

dou vybudovány přilehlé chodníky z betonové dlažby a bude doplněno pouliční osvětlení. Celkové náklady této stavby budou ve výši 2,5 mil. Kč včetně DPH.

Vážení občané, dbejte v místě staveb zvýšené opatrnosti a sledujte dopravní značení. Také vás žádáme o shovívavost, pokud bude v rámci stavební činnosti omezen přístup k vašim nemovitostem. V ulici Za humny parkujte svá vozidla tak, aby byl umožněn bezproblémový příjezd nákladních vozidel na staveniště.

Zdeněk Skopal

Kulturní dům

Protiepidemiologická opatření nám neumožňují pořádat kulturní a společenské akce. Přesto, ale na kulturním domě nezahálíme. Pustili jsme se do velkého restu z minulosti a vytváříme archiv kulturního domu. Již několik měsíců se probíráme starými dokumenty, fotkami, plakáty a dalšími listinami, třídíme je, sepisujeme a zakládáme do archivačních krabic a tubusů tak, aby byly bezpečně uloženy i pro další generace. Podařilo se nám dát dohromady skoro kompletní řadu propagačních materiálů Hor-

ňáckých slavností plakátů, brožur, pozvánek i vstupenek. V dokumentaci slavností mne nadchly staré scénáře k programům a k průvodům, novinové články, zápisy z programových rad a korespondenční komunikace. Je to velká studnice inspirace pro budoucí autory programů Hornáckých slavností. Je tu krásná sbírka plakátů od Aleše Černého a to nejen k Hornáckým slavnostem, ale i k dalším festivalům, se kterými spolupracoval.

Budu ráda, pokud doma máte staré dokumenty týkající se historie slavností, života nebo osob ve Velké nad Veličkou, za jejich zapůjčení k digitalizaci a doplnění archivu.

V tomto období se nám podařilo spustit i nové webové stránky Kulturního domu, které postupně doplňujeme. A tímto za profesionální spolupráci děkuji Tomáši Janůšovi.

Soňa Pachlová

Registrace na očkování proti COVID-19 pro seniory 70 +

Obec Velká nad Veličkou nabízí seniorům
ve věku nad 70 let pomoc s registrací na očkování
proti onemocnění COVID-19.

Je spuštěn centrální rezervační systém na webu
registgrace.uzis.cz, registrovat se lze také telefonicky.

K dispozici jsou:

- celostátní linka 1221
- linka Jihomoravského kraje 800 129 921.

Služba registrace je v obci k dispozici na:

- **Kulturním domě ve Velké nad Veličkou**
- **ve dnech pondělí až pátek od 8.00 do 15.30 hod.**
- **polední pauza od 11.30 do 12.30 hod.**

V jiných hodinách po telefonické domluvě na čísle

606 025 909

K registraci je potřeba občanský průkaz, kartička pojišťovny a vlastní mobilní telefon.

Upozorňujeme, že nemůžeme zajistit samostatnou vakcinu ani individuální očkování! Nabízená pomoc se týká kompletní registrace do některého z oficiálních očkovacích center.

V prosinci 2020 se ve Velké uskutečnilo **Adventní putování** po ozdobených oknech s čísly, jako ve skutečném adventním kalendáři. Chceme vyjádřit velké poděkování vám všem, kteří jste se do akce zapojili vyzdobením svých oken, ale i těm, kteří rádi chodili a objevovali. Přišlo mnoho hezkých reakcí, ze kterých rádi citujeme:

„Letošní adventní putování se nám s dcerou moc líbilo. Hledání každého jednoho čísla bylo napínavé, často i pro naše nohy náročné. Jsme moc rády, že jsme všechna čísla našly. A které z nich bylo nejhezčí? Pro nás všechny, protože ke každému z nich vedla jinak dlouhá a náročná procházka, a proto jsme z každého měly obrovskou radost. Děkuje za zpestření večerů před Vánoci, díky nimž jsme každý den vyrazili, jedno

jestli mrzlo, pršelo, nebo jsem byla unavená z práce, nebo si musela udělat přestávku při pečení vánočního cukroví... Bylo to moc fajn! Díky.“

Do závěrečného novoročního slosování byly zařazeny všechny písemné ohlasy na akci a vylosovány byly: Jana Peprnová, Jana Matulová a Iva Kohútová. Cenu za nejpilnější hledání obdržela Renata Maňáková. Doufáme, že se nám akci podaří uskutečnit i v příštím roce, ale do té doby vás už můžeme nalákat na připravovanou soutěž s hledáním a plněním úkolů v týdnu před Velikonocemi.

*Magdalena Maňáková, předsedkyně kulturní komise
foto: Hana Sekerková*

Cyklostezka

Dotázali jsme se rady obce

Často diskutovaným tématem je cyklostezka vedoucí z naší obce směrem k obci Louka. V zápisu ze schůze rady dne 11. ledna je informace o schválení zadávací dokumentace radou obce. Následně obec podala žádost na veřejnou zakázku. Co této žádosti předcházelo?

Počátkem ledna tohoto roku rada obce projednala a následně schválila zadávací dokumentaci k veřejné zakázce na zpracování projektové dokumentace na stavbu Cyklostezek – Cyklotras v katastrálním území Velká nad Veličkou. Pochopitelně nejprve musela být ujasněna trasa, a to zejména směrem na Louku. Po několika jednáních byla za preferovanou trasu zvolena varianta vedoucí souběžně se silnicí I. třídy (I/71). Také byla řešena otázka administrátora této veřejné zakázky. Zde jsme kladli velký důraz na zkušenosti s využíváním dotací, žádostmi o ně a jejich čerpáním.

Stavba cyklostezky – cyklotrasy je plánována na více etap. Které to jsou?

Jedná se o 3 etapy, kdy každá bude řešena jako samostatný projekt. I. etapa řeší trasu směrem k Louce, II. etapa trasu od hranice katastrů obcí Kuželov a Velká nad Veličkou, což je ve vzdálenosti cca 350 m od větrné elektrárny a povede směrem k vysílačům nad vlakovým nádražím a III. etapa bude pokračovat od těchto vysílačů po silnici III. třídy z Velké nad Veličkou do Hrubé Vrbky, v trase stávající polní cesty okolo vodojemu.

Jaký je rozdíl mezi cyklostezkou a cyklotrasou?

Cyklostezka je pozemní komunikace vyhrazená pro jízdu na jízdním kole, ale např. zde mohou jezdit také jezdci na kolečkových bruslích a koloběžkách. Její používání je pro cyklisty povinné a nesmí na ni žádná motorová vozidla. Oproti tomu cyklotrasa je trasa značená dopravním nebo turistickým značením, která by měla účelně spojit místa, mezi nimiž lze předpokládat cyklistickou dopravu. Funkce je turistická (rekreační) nebo dopravní. I na cyklotrasu nesmí žádná motorová vozidla, ale mohou na ní vozidla dopravní obsluhy. Může jí tedy např. využít majitel přilehlého pozemku pro přepravu zemědělskou technikou apod.

Co bude projektová dokumentace obsahovat, a kdy předpokládáte ukončení tohoto výběrového řízení?

Tak tady jsme již trochu dále. V polovině ledna byla vyhlášena výzva k podání nabídky v rámci veřejné zakázky. Předmětem veřejné zakázky je jednak zpracování projektových dokumentací, kdy budou jednotlivé etapy řešeny každá samostatně. Součástí zakázky je rovněž inženýrská činnost včetně majetkoprávní činnosti. Hodnotícím kritériem byla nejnižší nabídková cena bez DPH. Lhůta pro podání nabídek byla stanovena do 9. února 2021. Následně byla starostou obce jmenovaná komise k otevírání, posouzení a vyhodnocení nabídek. Vítězným uchazečem se stala společnost PP projekt Hodonín s.r.o.

V jakém termínu očekáváte vyhotovení projektové dokumentace, a co bude pak následovat?

Samotné zpracování projektové dokumentace bude probíhat v několika fázích. V první řadě bude zpracována dokumentace pro územní rozhodnutí v řádu 16 týdnů. Následovat bude inženýrská činnost k této dokumentaci, která bude trvat dalších 11 týdnů. Tato fáze bude uzavřena pravomocným rozhodnutím, které ze zákona může trvat až 6 týdnů. Další částí projektové dokumentace je inženýrská činnost ke stavebnímu povolení pro provádění stavby, která bude probíhat následných 12 týdnů. To bude rovněž uzavřeno pravomocným rozhodnutím v délce do 4 týdnů maximálně. Uváděné termíny (lhůty) se mohou zdát poměrně dlouhé, ale jedná se o standardní dobu. Naopak může dojít k prodloužení z důvodu případných kom-

plikací. Rozpočet obce pro letošní rok počítá s výdaji na projektovou dokumentaci pro všechny tři etapy. Předpokladem je, že příští rok bude následovat výzva obce k podání nabídek v rámci veřejné zakázky na realizaci stavby I. etapy cyklostezky – cyklo-trasy a výběr zhotovitele. Úplně aktuálně je situace taková, že již byla trasa pro I. etapu zaměřena a projektuje se.

Je již nyní znám způsob financování stavby jednotlivých etap cyklostezky?

V tuto chvíli by to bylo trochu předčasné. Každá etapa bude financována zvlášť. Každopádně se předpokládá ve velké míře spolufinancování stavby z externích zdrojů, ať už z národních dotačních titulů, ale zejména z některého z fondů EU v daném plánovacím období. I to je jeden ze základních důvodů, proč má obec uzavřen smluvní vztah s administrátorem, který má velké zkušenosti v problematice dotací.

redakce

**Futra, spolek pro Horňácko pořádá jubilejní 10. ročník
Letních tvořivých dílen pro děti na Horňácku.**

Můžete vybírat z těchto dílen: keramika, malba, kresba, prostor, tanec, hudba a cirkus. Pětidenní tvoření pro děti od 5 do 15 let se uskuteční již podruhé v krásném prostředí Ekocentra v Nové Lhotě. Přeprava dětí bude dle zájmu zajištěna z Velké nad Veličkou. Účastnický poplatek je 2000 Kč včetně obědů a svačinek. Přihlášky budou brzy k dispozici v elektronické podobě na fb hornacko.net a www.spolekfutra.cz a v listinné podobě u Jarmily Sládkové, Velká nad Veličkou č. 945.

Věříme, že situace o letních prázdninách bude příznivá a budeme si moci tuto již tradiční akci pro děti užít ve zdraví a v plném rozsahu.

*J. Sládková
Za FUTRA, spolek pro Horňácko,
tel. 608 617 964*

BUDE VE VELKÉ PENNY? ROZHODNĚTE SAMI!

Co by znamenala stavba PENNY v blízkosti centra Velké nad Veličkou? Co obci přinese a co vezme? Základní otázky, které si nyní lidé v obci pokládají. Následující stránky se pokusí na většinu těchto otázek odpovědět.

PENNY Řevnice

PENNY je prodejní řetězec s nejvyšším počtem prodejen u nás. Aktuálně jich má po celém území Čech a Moravy více než 390. Nejnověji otevřelo své prodejny v Ivanovicích na Hané, Jilemnici, Dobrovicích, Chocni, Rožmitále pod Třemšínem nebo Netolicích. Každá nová prodejna je od samého počátku navrhována tak, aby zapadla do okolního prostředí. Typickým příkladem může být unikátní prodejna v Rožmitále pod Třemšínem nebo před necelým rokem otevřená prodejna se

sedlovou střechou v Týnci nad Labem či malá vesnická prodejna v Řevnicích.

Otevření každé nové prodejny přináší do obce možnost nakupování každý den, sedm dní v týdnu od 7 do 20 hod, 357 dnů v roce, a to se širokou nabídkou převážně českých produktů, a současně vytváří 15 až 20 nových pracovních míst a možnost uplatnění svých produktů pro místní dodavatele, ať už pekaře nebo řezníky a další.

POHLEDEM STAROSTY

„Jsem rád a první týdny ukazují, že i lidé v obci příchod PENNY uvítali. Výrazně se rozšířil sortiment, který si mohou koupit, a to 7 dní v týdnu. Nemusí díky tomu jezdit do okolních obcí. A v neposlední řadě vzniklo více než 15 nových pracovních míst, což je v současnosti pro obec naší velikosti neopominutelný přínos. Naše zkušenost je dobrá a naše rozhodnutí bychom neměnili.“

Vlastislav Drobílek,
starosta Ivanovic na Hané

PENNY Týnec nad Labem

***Jednou z hodnot,
které PENNY
vyznává je
sousedskost
a blízkost.***

PENNY ČESKÁ REPUBLIKA

- v České republice od roku 1997
- více než 5 800 zaměstnanců
- více než 390 prodejen po celé ČR
- každá nová prodejna PENNY vytváří dle konkrétní lokality okolo 20 nových pracovních míst
- nabízí v rámci oboru nadstandardní mzdy (základní nástupní mzda prodavačky je 24 000 Kč)
- klade důraz na kvalitu produktů za nízké ceny
- podporuje lokální a místní výrobce a farmáře (pekaři, řezníci, nezávislí vinaři...)
- většina prodáváných výrobků má původ v ČR
- podporuje potravinové banky, seniory, místní spolky a sdružení
- bojuje proti plýtvání a proti plastům

Jednou z hodnot, které PENNY vyznává, je sousedskost a blízkost. Proto se snaží svoji síť rozvíjet v malých obcích a menších městech, kde se stává součástí místní komunity. Platí do obecního rozpočtu daně z nemovitostí a vytváří pro místní pracovní místa s nadprůměrnými platy, a tak dále. Při budování nové prodejny PENNY spolupracuje s místními zastupiteli a snaží se ve spolupráci s nimi i obyvateli do obce přinést i něco navíc. Například v Boru u Tachova se PENNY podílelo na vybudování odpočinkového parku, v Týnci nad Vltavou zase pro blízkou mateřskou školu postavilo dětské dopravní hřiště, u poslední nové prodejny v Jilemnici bylo součástí výstavby obchodu vybudování kruhového objezdu na hlavním příjezdu do města a zvýšení bezpečnosti místních obyvatel, a podobně.

TOMÁŠ VÍTEK: „PENNY JE DOBRÝM SOUSEDEM“

Výstavba každé nové prodejny s sebou vždy přináší řadu otázek. A to otázek, které si obyvatelé Velké nad Veličkou kladou nejen mezi sebou, ale zazněly i na zastupitelstvu. Odpovědi jsme hledali u Tomáše Vítky z oddělení expanze PENNY, který má přípravu výstavby na starosti.

Co říkáte na argumenty proti výstavbě PENNY ve Velké nad Veličkou?

Naprostě je chápeme. Jsou logické a přirozené. Výstavba takového obchodu je zásah do místních zvyklostí, protože přináší něco nového, neznámého. Připomínky často vychází z neúplných informací o tom, co nová prodejna přinese nebo jak bude vypadat. Věříme, že najdeme-li společnou řeč, bude to ku prospěchu obou stran, a především přínosem pro obyvatele obce. Jsme velmi rádi, že dostáváme od zastupitelů obce prostor vysvětlit naše záměry a cíle, protože věříme, že nový obchod může obyvatelům přinést řadu výhod. Moderní prodejna může například v dlouhodobém horizontu znamenat snížení odchodu mladých lidí nebo i jejich příliv do obce, protože ti

dnes hledají místa s potřebnou moderní infrastrukturou. Lidé nebudou muset dojíždět za nákupy do 16 km vzdáleného Veselí nad Moravou nebo do 27 km vzdáleného Uherského Hradiště. Budou mít ve své obci svoji prodejnu s veškerým sortimentem, která nyní ve Velké chybí.

Můžeme to vzít postupně? Mezi hlavní argumenty při jednání zastupitelstva byl zásah do podoby obce.

Vždy je naším cílem, aby se naše prodejna stala součástí místního prostředí. Na řadě míst jednáme nejen s místními úřady, s architekty, ale také s památkáři. Dokázali jsme postavit prodejny v historických budovách center měst, dokonce máme prodejnu ve dvoupatrovém prvorepublikovém kině nebo v tržnici, a všude se nám podařilo zachovat atmosféru původního místa. Máme připravené vizualizace (viz. obrázky), jak by mohla prodejna ve Velké vypadat, a věříme, že se budou líbit. O konečné podobě budeme, samozřejmě, s představiteli obce diskutovat tak, aby se prodejna stala součástí koloritu obce a nenarušila její ráz.

Dále jsou tady obavy o budoucnost konkurence, což by mohlo znamenat ztrátu pracovních míst...

Nemáme zkušenost, že by výstavbou naší prodejny někde zanikaly stávající obchody. Počítáme s tím, že ten, kdo dnes chodí pro pečivo do pekárny, si je tam bude kupovat i po otevření našeho obchodu. Upřímně, podívejte se na to, kde řada lidí nakupuje. Především ti, kteří jezdí za prací, si dělají větší nákupy v okolních městech. S PENNY budou mít tuto možnost i ti, kteří nikam pravidelně nejedí, a to 7

PENNY VELKÁ NAD VELIČKOU

Plánovaný obchod PENNY ve Velké nad Veličkou počítá s užítkovou vnitřní plochou cca 1 350 m² a prodejní plochou cca 830 m². To je pro představu přibližně čtyřnásobek největšího současného obchodu s potravinami v obci. V rámci prodejny je počítáno také s řeznictvím o prodejní ploše cca 70 m². Na nájemce vyhláší PENNY vždy výběrové řízení, do kterého se mohou přihlásit, samozřejmě, i místní řezníci. Všechny prodejny PENNY jsou vybaveny nejmodernějšími technologiemi s důrazem na úsporný a ekologický provoz.

Možná podoba PENNY Velká nad Veličkou

dni v týdnu. Dnes jsou ve Velké také značně omezené možnosti víkendových nákupů. Pokud jde o obavy z úbytku pracovních míst, nová prodejna vytvoří přibližně 11–13 pracovních míst v prodejně a dalších 6–7 v řeznictví. Navíc je třeba zdůraznit, že lidé na těchto pozicích mají v dnešní nejisté době nadstandardní jistotu zaměstnání a nadstandardní mzdy v regionu. Potraviny se prostě prodávat budou, ať se děje cokoliv, a PENNY má jednu z nejvyšších platů v oboru.

Proč nepostavíte PENNY na jiném místě, například u blízké Kordárny?

Záleží nám na tom, aby se k nám lidé bezpečně a pohodlně dostali, aby měli prodejnu blízko. Pozemek poblíž centra je v pěší vzdálenosti a dobře dostupný na kole i pro starší obyvatele. Lidé budou mít obchod při cestě, když půjdou na náměstí, do školy, knihovny, sportovní haly apod. Kdybychom postavili prodejnu na příjezdu do obce, pak by do něj řada lidí jezdila autem, čímž by se zvýšil provoz v obci. Další otázkou je bez-

pečnost. Na hlavní ulici chodník pro pěší končí před kapličkou a nebylo by to bezpečné ani pro cyklisty. Toto řešení by zkrátka nebylo pro zákazníky výhodné.

S tím souvisí i námitka týkající se zvýšení provozu v obci ze strany zásobování...

Pro představu, na začátku obce u Kordárny denně projede více než 3 700 vozidel, z toho 360 těžkých nákladních. Za Velkou směrem na Slovensko je to přibližně 800 aut. Zásobování prodejny ve Velké bude nákladním autem pravidelně 1x až 2x denně. 3x denně přijede menší dodávka s čerstvým pečivem, předpokládáme od lokálního pekaře. Obavy z přílivu kamiónů jsou tedy zcela bezpředmětné. Nepočítáme s tím, že by se zákazníci houfně sjížděli z okolních obcí. Cílíme na lidi, kteří do Velké jedou do zaměstnání, k doktorovi, něco zařídit či Velkou jenom projíždějí při cestě do Veselí či Uherského Hradiště. Počítáme ale především s tím, že díky umístění poblíž centra většina nakupujících přijde pěšky nebo přijede na kole.

Dalším argumentem je ztráta parkovací plochy při Hornáckých slavnostech a jejich Ozvěnách, a také místa pro IZS v případě potřeby přistání vrtulníku...

Jednali jsme s představiteli obce a obě situace mají řešení. V případě Hornáckých slavností jsme vytypovali parkovací místa u kulturního domu, kde bývají kolotoče, nebo u bývalé pálenice. Ano, je pravda, že návštěvníci budou muset od kulturního domu jít na slavnosti o zhruba 200 metrů delší cestu. Není to ale o tom, že by nebylo, kde v klidu zaparkovat. Slavnosti se konají dva víkendy v roce a nakupovat bude možné 357 dnů v roce. Pokud jde o plochu pro vrtulník IZS, nedaleko je fotbalové hřiště, což je ideální plocha, která je standardně využívána v řadě měst i obcí. Ve Velké jsou i další místa pro takové případy. Plocha, kde chceme vybudovat obchod, který bude sloužit lidem denně po celý rok, je v současnosti využívána 6 dnů v roce, a zatím nám není znám jakýkoliv jiný návrh pro její trvalé využití ve prospěch obyvatel.

Když anketa, kterou vedení obce připravilo, vyzní tak, že si obyvatelé Velké, PENNY v obci nepřejí, budete hledat pozemek v okolních obcích, případně to po čase zkusíte znovu?

V tuto chvíli víme jedno. Pakliže by se obyvatelé obce v anketě rozhodli, že si novou prodejnu nepřejí, máme připravené projekty na jiných místech, ale žádné není v blízkém okolí. Je velmi nepravděpodobné, že bychom v případě odmítnutí výstavbu ve Velké nad Veličkou v nejbližších letech uvažovali.

Možná podoba PENNY Velká nad Veličkou

**O PENNY V OBCI ROZHODNETE VY! JSME PŘIPRAVENI VÁM NASLOUCHAT!
O TERMÍNU ŽIVÉ DISKUSE VÁS BUDEME INFORMOVAT!**

Podrobnosti a termín diskuse bude zveřejněn na stránkách obce.

PENNY.

ANKETA:

Nákupní centrum v obci Velká nad Veličkou v bezprostřední blízkosti autobusového nádraží

Vážení spoluobčané,

na základě rozhodnutí zastupitelstva obce Velká nad Veličkou ze dne 16. 12. 2020 budete mít možnost vyjádřit se prostřednictvím ankety k záměru výstavby nákupního centra v obci Velká nad Veličkou, a to v lokalitě u autobusového nádraží.

S ohledem na složitou epidemiologickou situaci není v tuto chvíli ještě stanoven přesný termín konání ankety. O termínu budete všichni včas informováni prostřednictvím běžným komunikačních zdrojů jako jsou obecní rozhlas, webové stránky obce, sociální sítě a plakátovací výlepové plochy. Po přijetí nejnovějších restriktivních opatření v souvislosti s výskytem COVID-19 k tomu ale určitě nedojde dříve než v dubnu letošního roku.

Vyjádření v anketě proběhne v hlasovací místnosti v kulturním domě, kde se každý po svém příchodu запиše do seznamu hlasujících a současně zde obdržíte hlasovací lístky. Hlasovat v anketě mohou obyvatelé Velké nad Veličkou, kteří jsou zde hlášeni k trvalému pobytu a v den hlasování dosáhnou věku nejméně 18 let. V případě, že by se epidemiologická situace i nadále nezlepšovala, mohlo by vedení obce stanovit více hlasovacích místností a pro samotné vyjádření stanovit i dobu několika dnů. Vše se bude dále odvíjet od aktuální situace.

O stavbě nákupního centra nakonec rozhodnou zvolení zastupitelé obce a prvním nutným krokem je zveřejnění majetkoprávního záměru ve formě usnesení zastupitelstva k předpokládanému prodeji obecních pozemků v této lokalitě. Tento majetkoprávní záměr by měl být projednán v rámci červnového zasedání zastupitelstva obce. Výsledek ankety může být jedním z významných faktorů, který ovlivní hlasování zvolených zastupitelů. Je tedy důležité se ankety zúčastnit a vyjádřit svůj názor.

Na základě již od prosince loňského roku probíhající diskuze mezi občany a vyjádřeními, která zaznívají, si pojdme nyní shrnout základní důvody, proč nákupní centrum v lokalitě u autobusového nádraží stavět, či nestavět.

PROČ POSTAVIT NÁKUPNÍ CENTRUM V LOKALITĚ U AUTOBUSOVÉHO NÁDRAŽÍ

- 1) vznikne nové moderní nákupní centrum v obci, což umožní rozšíření možností a sortimentu nakupujícím, a to i době, kdy je většina stávajících obchodů již uzavřena;
- 2) sníží se nutnost dojíždění do okolních měst za větším nákupem (Veselí nad Moravou, Uherské Hradiště);
- 3) při výstavbě nového nákupního centra proběhne rekonstrukce stávajícího autobusového nádraží;

- 4) vzniknou parkovací plochy i pro ostatní přilehlé obchody, které dostačující parkovací místa nemají (pekárna, COOP apod.);
  - 5) vznikne příležitost pro místní obchodníky – příliv potencionálních zákazníků do obce díky nákupu v nákupním centru (další návštěvníci již zavedených prodejen, jako jsou např. pekárna, prodejna spotřební elektroniky, barvy – laky, domácí potřeby apod.);
  - 6) nákupní centrum bude svým umístěním snáze dostupné i pro starší nebo osamocené občany, kteří nepoužívají motorová vozidla, ale naopak chodí pěšky, popřípadě jezdí na kolech;
  - 7) zvýšení prestiže Velké coby pomyslného centra mikroregionu;
  - 8) snadná dostupnost nákupního centra díky přilehlému autobusovému nádraží i pro občany okolních obcí, a to nejenom těch, kteří pravidelně jezdí motorovými vozidly, ale právě i těch, kteří s různých příčin upřednostňují jiný způsob dopravy;
  - 9) potencionální možnost rozšíření prodeje pro místní podnikatele (řeznictví, pekárna, pivovar), dodávajících své zboží do nákupního centra;
  - 10) vznik nových pracovních míst.
- 4) likvidace drobných prodejen v obci;
  - 5) ztráta pracovních míst v obci;
  - 6) nevratná změna tváře obce (vznik do budoucna neodstranitelné stavby);
  - 7) prodej strategických pozemků v obci do cizích rukou;
  - 8) ztráta jedinečné manipulační plochy (parkování, přistávání vrtulníku, stavba cirkusů apod.);
  - 9) ztráta zelené plochy, která by v budoucnu mohla sloužit jako odpočinková zóna;
  - 10) těžko odhadnutelné dopady na životní prostředí (těsná blízkost Veličky, CHKO Bílé Karpaty).

Uvedené argumenty mnohdy vyznívají protichůdně a jejich oprávněnost, přehnané obavy či naopak očekávání bude možné alespoň v některých případech vyhodnotit až s odstupem času. Že se však v případě možnosti výstavby nákupního centra v dané části obce nejedná o nic nového, svědčí např. i zápis z jednání stavební komise z roku 2011. Navíc je tato lokalita (pozemky) v platném Územním plánu obce Velká nad Veličkou (právní stav po vydání změny č. 2, účinné od 1. 11. 2010), stanovena regulativem pro funkční využití území obce jako občanské vybavení, přičemž území občanské (veřejné) vybavenosti je určeno k uskutečňování činností, dějů a zařízení poskytujících některé vybrané služby, zejména maloobchodní zařízení, stravování, ubytování, služby zdravotnické, vzdělávací, kulturní, sociální péče, a to obvykle v uzavřených areálech. Konkrétní určení plochy je uvedeno jako plocha pro maloobchodní zařízení, ubytování, stravování.

PROČ NESTAVĚT NÁKUPNÍ CENTRUM V LOKALITĚ U AUTOBUSOVÉHO NÁDRAŽÍ

- 1) naruší se duch tradiční hornácké obce;
- 2) zvýší se hluk v okolí nákupního centra (startující automobily, vzduchotechnika);
- 3) zvýší se provoz v okolí nákupního centra (zásobování, nakupující přijíždějící z okolí);

Pokud by tedy umístění nákupního centra v bezprostřední blízkosti autobusového nádraží bylo nepřijatelné, byla by naopak legitimním krokem změna v předpokládaném využití dané lokality, např. na plochu sídelní zeleně. Aktuální období, kdy je zpracováván návrh nového územního plánu, by se k takovému kroku přímo nabízelo.

Ambicí tohoto článku určitě není postihnout všechna pro a proti a ani dávat zaručený návod, co je správně a co je špatně. Ambicí tohoto článku je ale vybídnout občany obce k co možná největší účasti v anketě, aby zvolení zastupitelé znali názory občanů, tedy jak se občané staví k možnosti výstavby nákupního centra v bezprostřední blízkosti autobusového nádraží.

Nové nákupní středisko z pohledu komise pro životní prostředí a podporu turismu

Případná výstavba nové prodejní haly na travnaté ploše u autobusové zastávky by nepochybně ovlivnila jak životní prostředí v obci, tak i pohled turistů a návštěvníků na obec. Nebude tedy jistě nepatřičné, když se k záměru takovéto stavby vyjádří i komise, která byla k těmto tématům radou obce ustanovena. Dovolte nám tedy drobný komentář k této otázce.

Domníváme se, že z hlediska životního prostředí by se nejednalo o krok správným směrem, ani o krok s dobou. Jinými slovy se nám zdá podobný záměr přinejmenším zarážející v časech, kdy rostou snahy o ozeleňování sídel a revitalizace jejich center. Opravdu pro nás všechny ve Velké bude pokrok, když si tuto zelenou plochu necháme dobrovolně zalít betonem a asfaltem? Možná si řeknete, že cokoliv, co by sloužilo lidem, je lepší než bezúčelná tráva, kterou je potřeba každou chvíli posekat. Bezúčelná tráva, která neslouží lidem? Nikoliv. Trávník sice není les, ale asi budete souhlasit, že zadrží dešťovou vodu nebo prach ze

suchého vzduchu lépe než betonová hala s vydlážděným parkovištěm. Také v horkém letním dni tolik nesálá, zato mírně zvlhčuje povětří. Pravda, aby tomu tak bylo, nesměl by být trávník každou chvíli sekačkou vyholen na hlínu. Právě časté sekání všech návesních trávníků totiž potřeba opravdu není. Dovedete si zde představit něco jako kvetoucí louku kosenou jenom dvakrát nebo třikrát ročně? A podél Veličky chodníček, po kterém by se dalo bez brouzdání vysokou trávou projít k lavičce, jež by mohla být umístěna třeba kousek od splavu? Návesní loučka by zároveň nebránila dosavadnímu občasnému využívání plochy pro parkování během hromadných společenských akcí jako jsou Horňácké slavnosti, pro pořádání cirkusových představení nebo pro využití jako přistávací plocha vrtulníků letecké záchranné služby. Pro tyto účely, třebaže jen příležitostně, by se ve Velké vhodnější plocha našla sotva, zatímco pro supermarket, do kterého naprostá většina nakupujících jezdí autem, si lze vhodnější místo

představit velmi lehce – na kraji dědiny v blízkosti Kordárny, například jako vhodné využití neplodné půdy po skončení životnosti fotovoltaické elektrárny.

Možná se vám návesní loučka zdá jako zbytečný nesmysl a romantický přežitek, možná by ale byla pokrokovým prvkem zlepšujícím fyzické zdraví i duševní pohodu těch, kdo v okolí bydlí, i nás všech ostatních,

kterí kolem denně chodí či jezdí. Už stávající trávník rozhodně ke zdraví a klidu přispívá více, než rušné okolí velkého obchodu s neustále parkujícími a startujícími auty, příjíždějícími stejně tak ze Závoďá, Dolního konca a Lánu, jako z Nové Lhoty, Javorníka, Vrbek, Kuželova, Šancí, Vrbovců, ...

*Karel Fajmon, Jana Lipárová,
Ilona Janošková, Andrea Berglová
a Lenka Habartová*

O strachu, životě, dědictví a naději

Na jaře roku 2020 naši krajinu, společnost, svět paralyzoval strach z nemoci. Strach ze smrti. Virus odkryl strach člověka z konce, ze slabosti, ze závislosti na blízkých, či cizí péči. Odkryl, jak jsme křehcí, nejistí a jak hledáme jistotu a oporu na různých místech, u různých lidí, různými způsoby.

Od loňského jara uplynulo už hodně času. V těchto dnech uplynul rok. Situace v mnohém není taková, jak jsme si představovali. Dějí se věci, které jsme si představit vůbec nedokázali. Na jednu stranu část lidí žije, jakoby se nic nezměnilo. A čím déle trvá omezení života, jak jsme na něj byli zvyklí, tím je nelibost větší. Další lidé ale stojí na hraně schopnosti uživit svou rodinu, nemohou pracovat a nemají žádný příjem. V lepším případě dostávají od svých zaměstnavatelů aspoň část příjmu. Zvláštní skupinou jsou pak ti, jež jejich práce, pomoc nemocným, nebo úsilí pečovat o lidi, kteří jsou na péči závislí, vyčerpává a zatěžuje nad únosnou míru.

Co je život? Co je pro „dobrý“ a „slušný“ život důležité? Jak si ho představujeme? Získat potřebné vzdělání, abychom měli dobrou práci? Založit rodinu a mít děti? Dobře je vychovat a postarat se o to, aby měli budoucnost? Mít dost prostředků na to, abychom si mohli dopřát zábavu a odpočinek podle vlastních představ? Dopřát si péči a pohodlí ve chvílích, kdy se o nás může postarat odborník ve svém oboru?

Nebo jde o víc, než dopřát dobré sobě? Jde o víc, než být slušně zajištěný a slušně vydělávat?

O část našich požitků jsme už nějakou dobu ochuzeni. Je dost toho, co nemůžeme, co je zakázáno, zavřeno, co není možné s někým sdílet a užít si. Je možné, že takový stav ještě nějakou dobu potrvá. Dokonce je možné, že se ani letos o Velikonocích nebudeme moci ani v křesťanských společnostech, ani v našich rodinách sejít tak, jak jsme byli zvyklí. A přesto život pokračuje dál. I když je nejspíš v životě každého z nás aspoň něco málo jinak, než tomu bývalo dříve.

Nacházíme a využíváme způsoby, jak být navzájem v kontaktu, aniž bychom jedni druhé ohrozili. Objevujeme nové aktivity, využití společného času v našich rodinách. Naše mysl se díky volnému prostoru může zaměřovat na témata, oblasti, na které za běžných okolností nemáme prostor ani čas. Tak se děje, že si začínáme všimnout věcí, lidí kolem nás. Mnozí lidé hledají a nacházejí způsoby, jak pomoci těm, kteří jsou osamělí, kteří přišli o práci a jejich rodiny jsou ve velmi těžké situaci. Někteří pečou, připravují dobroty třeba pro zdravotníky na pokraji sil. Jedni se snaží pomoci druhým, cizím lidem. Lidem, jejichž život se jich nijak netýká a přesto jsou jejich těžkostmi dotčeni.

Je povzbudivé, že takové věci okolo sebe můžeme vidět. Myslím, že se jim, na rozdíl od těch špatných zpráv, nevěnuje dost pozornosti. Ráda bych přispěla k tomu, že bude víc na očích to dobré, co pro sebe dokážeme udělat. Že se inspirujeme, nadchneme a přidáme k dobrému, aby ho okolo nás bylo více. Aby bylo vidět víc.

Je to jednoduchý způsob, díky kterému můžeme bojovat proti neklidu, nespokojenosti. Způsob, jak můžeme přemáhat sobectví, hrubost, lhostejnost a necitlivost. Už rok žijeme v situaci, která nám ukazuje důležitost spolupatričnosti, soucitu, spoluúčasti, citlivosti vůči druhým.

Mám za to, že citlivost, soucit, a spolupatričnost patří k základům naší kultury. Že patří k dědictví křesťanské víry, které odmítá společnost, ale i mnoho jednotlivců. Základy, na kterých stojí naše kultura dodnes. Základy, které umožnily i mnoho dobrého, co dnes považujeme za samozřejmé, které se podílely na evropské kultuře,

jak ji známe dnes. A přesto jsou to základy, na kterých nechceme stát. Snažíme se hledat jiné alternativy. Na něčem pevném stát potřebujeme, chceme. Je to pro lidi přirozené. A tak lidé pro svůj život hledají další a další možnosti.

Ráda bych do aktuální situace a do velikonočního období nabídla jeden z oblíbených biblických textů, který mě povzbudí pokaždé, když na něj narazím. Je zapsán v starozákonní knize proroka Abakuka, ve 3. kapitole, v 17.–19. verši:

I kdyby fíkovník nevypučel, réva nedala výnos, selhala plodnost olivy, pole nevydala pokrm, z ohrady zmizel brav, ve chlévech dobytek nebyl, já budu jásotem oslavovat Hospodina, jásat k chvále Boha, který je má spása. Panovník Hospodin je moje síla. Učinil mé nohy hbité jako nohy laně, po posvátných návrších mi dává šlapat.

Jaká je to situace, když se děje něco takového? Žádná úroda, žádné jídlo, žádná jistota v podobě zvířat ve stájích. Dají se předpokládat obrovské ztráty na majetku, na životech. V takových chvílích nás ještě víc než jindy ovládá a poutá mnoho podob strachu, který nám brání vidět možnosti, cesty. Ve chvílích ohrožení života, ve chvílích, kdy je ztráta majetku ten nejmenší problém, v situaci, kdy nemůžeme spoléhat na jiné lidi, a protože se nemůžeme spolehnout už ani sami na sebe a své vlastní síly, ještě vždy existuje naděje. Je pořád přítomna. Čelíme situacím, kdy nevidíme žádné řešení, žádnou možnost a žádnou budoucnost pro sebe, nebo dokonce pro naše nejbližší. Zkušenost víry předků, našich blízkých, či nás samotných, nám připomíná, že nikdy nejsme skutečně, definitivně ponecháni napospas, nejsme sami.

Je tady Bůh, ke kterému se můžeme po jakékoli době vrátet. Ten, ke kterému můžeme volat, i když jsme se mu už dávno otočili zády, či ho dokonce zavrhlí. Nejspíš nejednal podle našich představ, na naši objednávku. Na jeho blízkosti a lásce k nám se ale nic nezměnilo. Slyší volání každého, kdo se na něj s důvěrou obrací a přichází, aby obnovil přátelství, které bylo přerušeno.

Před ním můžeme připustit svou křehkost, zranitelnost a strach. Před ním můžeme mluvit o tom, že se nám nedaří dobře a zdá se, že nic není bez potíží, že se nám, nebo našim blízkým, dějí špatné věci. A když se nám i přes všechno dění kolem daří dobře, můžeme s láskou a soucitem to dobré, čeho máme dost, rozšířit v našem okolí mezi ty, kterým se moc dobrého nedostává. Záleží ale v první řadě na tom, zda jsme, zda zůstáváme ve všem, co se nám děje, s Bohem. Zda k němu voláme, zda ho chceme blízko nás vidět, slyšet. Pro náš

život je důležité, zda to dávné dědictví oprášíme, zda ho hledáme. On blízko nás je. Přiblížil se nejvíc, jak to šlo. Byl a je ve světě kolem nás. Ve chvílích tlaku, ohrožení a strachu vytváří prostor k tomu, abychom se dokázali opět nadechnout a v naději žít se všímavostí, ohleduplností a láskou tak, jak nás tomu svou blízkostí a věrností učí On. V příkladu Ježíše – Božího Syna je naše naděje. V příběhu toho, jehož příběh nám Velikonoce každý rok připomínají. V příbězích lidí, kterým proměnil životy. Jejich životy sice obrátil naruby, stali se ale mnohem lepšími. Taková naděje je zde i pro nás. Vzácné dědictví, dobrá budoucnost pro každého, kdo slyší volání, přijme nabídku a nechá naplnit své natažené dlaně.

Pokojné a radostné velikonoční dny!

*Alexandra Prčíková,
farářka sboru Českobratrské církve evangelické
v Hrubé Vrbce a Velké nad Veličkou*

100 let od narození MUDr. Vladislava Škvařila

„Hornácký Michelangelo“, tak lze stručně popsat osobu všestranně nadaného člověka, který na Hornácku zanechal nesmazatelnou stopu, i když dosud veřejností nedoceněnou. Dětský lékař, filmař, klavírista, polyglot, to vše byl MUDr. Vladislav Škvařil a vše co dělal, dělal s láskou, citem a nadšením a ve všem vynikal.

Vladislav Škvařil se narodil 24. 2. 1921 v Prostějově v rodině podnikatele Jana Škvařila,

výrobce pánských oděvů. Odtud pochází také firma JASKVA, kterou Jan Škvařil založil v roce 1919 po svém návratu z 1. světové války v Prostějově, v domě, ve kterém sídlí dodnes. Po revoluci se již zaměřuje na prodej kuchyňských potřeb, v současné době pod vedením Filipa Škvařila pravnuka Jana Škvařila a vnuka MUDr. Vladislava Škvařila.

Mládí Vladislava Škvařila nebylo rozhodně jednoduché

a výrazným způsobem do něj zasáhla druhá světová válka. Stejně jako spousta dalších mladých mužů narozených počátkem 20. let dvacátého století (ročník 21) byl totálně nasazený v Norsku. Zde se vedle tvrdé práce mimo jiné také naučil perfektně německy a anglicky. Celkem pak uměl pět jazyků, které v pozdějších letech ve Velké po práci také soukromě vyučoval.

Po konci druhé světové války a návratu do vlasti vystudoval medicínu v Brně a nastoupil na praxi do nemocnice v Uherském Hradišti. Zde v té době působí jako lékař také MUDr. Janouch, s nímž je jeho osud v dalších letech neodmyslitelně spjat nejen po profesní stránce, ale také po stránce lidské.

S manželkou Miladou (1917–1991), pozdější ředitelkou velické mateřské školy, měl dva syny Jiřího (*1950) a Vladislava (*1952).

V roce 1954 přichází v životě Vladislava Škvařila zásadní zlom, když je umístěn jako dětský lékař do Velké nad Veličkou. Rodina Škvařilova získává ubytování v obecním domě v dnešní Školní ulici. Postupně zde také vzniká nesmazatelné přátelství mezi rodinami Škvařilovými, Kuchyňkovými, Janouchovými a Ovečkovými, které setrvává dodnes.

Vladislav Škvařil měl jako dětský lékař na starost celý region Hornácka a dodnes si pamětníci vzpomínají na jeho cesty za pacienty soukromým vozidlem Škoda Spartak.

Vedle povolání dětského lékaře bylo pro život Vladislava Škvařila příznačné jeho nadšení pro filmovou kameru. Své filmy točil na filmy 8 mm a 16 mm a pravidelně se s nimi zúčastňoval filmového festivalu

Brněnská 16, jednoho z nejstarších festivalů krátkých filmů v České republice. Pro svou zálibu dokázal strhnout i své přátele a další obyvatele Velké. Vznikla tak celá řada amatérských filmů zaznamenávající život ve Velké (Cirkus bude, Malí partyzáni).

Mezi jeho nejvýznamnější filmařské dílo patří film *Touha* v hlavní roli s Pavlem Brablcem, který získal ocenění na festivalu *Pro bono publico* v Římě. Námětem filmu byla dramatická myšlenka chlapce putujícího za Sluncem, z Východu na Západ.

Zabýval se také dokumentaristikou a vedle Hornáckých slavností zaznamenal také oslavy 750 let Velké nad Veličkou v roce 1978, slavnost Božího těla, kostel v Javorníku a řadu dalších událostí.

Velkou zajímavostí je, že pro svou filmařskou vášeň si nechal u profesionálního hodináře zhotovit speciální nahrávací zařízení, které na principu rentgenového snímkování ze štítu, dokázalo zaznamenávat jak mluvené slovo, tak i hudbu. Nahrávací zařízení bylo, včetně všech záznamů, zničeno při rekonstrukci domu neodborným zásahem řemeslníků.

Vladislav Škvařil byl také výborný klavírista a spolu s MUDr. Janouchem (vedoucím pěveckého sdružení Veličan) se účastnil výchovných koncertů ve Velké a hru na klavír rovněž vyučoval.

Zemřel 30. 6. 2000 a spolu se svou manželkou je pochován na velickém hřbitově.

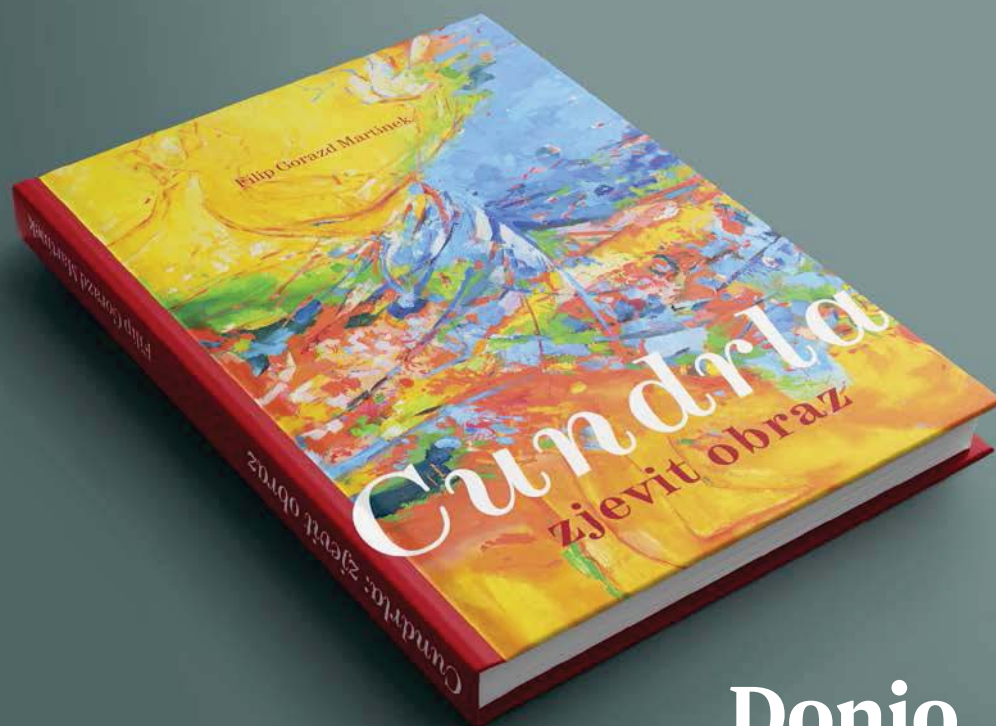
Na závěr je nutné uvést, že můžeme jen doufat, že se v budoucnu podaří převést filmové záznamy do moderních formátů a zpřístupnit je veřejnosti a představit tak díla této renesanční osoby širší veřejnosti.

*Na základě vzpomínek Martina Kuchyňky
sepsal Lukáš Pachtl*

Cundrla

zjevit obraz

František Cundrla, malíř, který celý svůj život zůstal ukotven na Moravském Slovácku ve Strážnici, kde nacházel nejen inspiraci, ale také domov. Pomozte nám zachovat jeho odkaz!

Donio

kupte si knihu a podpořte tak projekt na

donio.cz/cundrla

NEŽÍT NADARMO

Josef Korejz Blatinský

Pavel Foltýn – Luděk Mikáč

*Ovál „fašanku ve Velké“ s autoportrétem a podpisem Blatinského,
je zároveň logem projektu „Nežít nadarmo“*

Do široka otevřeného srdce silně věřícího estéta, kronikáře, malíře a etnografického dokumentaristy Josefa Korejze Blatinského byla vtěsnaná celá naše tehdejší československá vlast. Nejvíce ztvárňoval svou domovinu a lidičky v Orlických horách, ale podle rozsahu prací vytvořených na Hornácku, byl v šedesátých letech právě tímto koutem země doslova očarován. Souhrou náhod soubor mnoha až nyní objevených maleb a dokumentačních snímků s překvapivým pozitivním emočním nábojem utváří nový most do minulosti, pomocí něhož lze kráčet dosud nevídanou cestou našich předků, z nichž mnozí ještě žijí. Nepromeškejme tuto příležitost. Motto Blatinského „Nežít nadarmo“ je pro nás všechny výzvou, společným příběhem.

Projekt „Nežít nadarmo“, který spolu s Veličanem panem Luděkem Mikáčem, pamětníky a jejich potomky, vlastivědnými a folklorními nadšenci aktuálně v této nelehké době vytváříme, má za cíl udělat radost a zaznamenat neodkladně, co se skutečně prožilo v přítomnosti Josefa Korejze Blatinského. Zpřehlednit, vystavit a publikovat rozsah Blatinského děl a pomocí moderních technologií usnadnit generační komunikaci s vazbou na minulost, estetiku, lidovou tvorbu a folklor.

*Akvarel Slavnost Božího těla zhotovený roku 1963
(pravděpodobně podle snímků) je vzpomínkou na obřad,
který roku 1951 čítal dle Blatinského 1200 krojovaných.*

*Akvarely krojovaných z Velké, na kterých jsou vyobrazeni
A. Kučera, patronka kumštýřů zpěvačka a tanečnice Alžběta Čambalová,
muzikant a tanečník Martin Miškeřík a Jožka Slovák.*

Stav před demolicí interieru chaloupky, ve které Blatinský v Javornici dožil a malovaná podoba z roku 1957.

Josef Korejz Blatinský (3. 5. 1909 – 28. 5. 1989) se narodil v Javornici v milované osadě Blatiny, po níž převzal svůj malířský pseudonym. Po studiu na rychnovském gymnáziu se chtěl stát malířem, ale sociální poměry mu v jeho snu bránily. Josef Korejz navštěvoval kurzy pro samouky u různých malířů. Pocházel z chudé rodiny. Jeho matka, kterou byl vychován jako oddaný a hluboce věřící katolík, pracovala v zemědělství a nikdy neměla více než chalupu a kousek pole. Hluboká a upřímná víra, kterou však nikdy nestavěl na odiv, jej provázela celým životem. Obdivovat výtvořry lidského umu a přírodu se vydával na dlouhé poutě pěšky i na kole.

V roce 1946 navštívil J. K. Blatinský slavnosti ve Strážnici a Velehrad. Prožité zážitky vázané na „Malovaný kraj“ se mu staly impulzem k opakovanému návratu na Hornácko a rozsáhlému výtvarnému vyjádření pomocí ilustrací a fotografií. Jeho dokumentační činnost však zabírá Slovácko, Dolňácko, také Hanou, část Valašska, Chodsko, Blata. Poznal také Slovensko – Čičmany, Horehroní, Záhorí, Šariš a mnoho dalších koutů s uchovaným folklorem. Krajina, lidová obydlí, sakrální stavby, křty, svatby, pohřby, poutě, slavnosti, folklorní osobnosti, prostí lidé i prosté živobytí zachycené na akvarelech a snímcích Josefa Korejze Blatinského nejsou v některých případech naprosto výtvarně dokonalé ani technicky brilantní po stránce fotografické, avšak nepopíratelná hodnota jeho rozsáhlého díla je dokumentační.

Podobenka J. K. Blatinského

Obrazy a obrázky prodával sousedům, přátelům i jiným zájemcům a tak získával menší obnosy na cesty po kraji, k nákupu kreslířských a malířských potřeb a knih. Maloval i za králíka, nocleh a pohoštění. Díla Josefa Korejze Blatinského jsou nyní součástí expozice Památníku Sedláčkových v Javornici. Zde zdobí i prostory Základní školy, Obecního úřadu a mnohá obydlí. Řadu děl dnes uchovává Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou i Československá společnost národopisná, již byl členem a dopisovatelem. Spřátelil se snadno s lidmi, kterým byl blízký tradiční způsob života. Není divu, že byl přijímán jako očekávaný a vítaný host. Dle vyjádření pamětnice z jeho rodné Blatiny, prastrýček Josef putoval, aby maloval, dokumentoval a prožíval krásy našeho prostého lidu a malebných míst naší vlasti. Nic jiného vlastně nedělal, to jej pohltilo natolik, že sám sebe zanedbával. Zanechal však neuvěřitelné množství prací.

Ve starším věku byl stále víc trápen starostmi o vlastní přežití. Neměl nikoho, kdo by se staral o jeho běžné denní i dlouhodobější všední starosti. Po cestách nepřestával putovat, ale někdy již používal autobus i na kratší vzdálenosti. Do konce života ve svém díle neustal, pracoval vlastně do posledního dne. Skonal náhle v krátké těžké nemoci.

Akvarel „Velká nad Veličkou, od nádraží“, listopad 1950

VELKÁ NAD VELIČKOU – SLAVNOST BOŽÍHO TĚLA – 1951
JOSEF KOREJZ BLATINSKÝ

Série snímků dokumentující Slavnost Božího těla roku 1951

Původní záměr uspořádat na Hornácku promítání Blatinského digitalizovaných pamětihodností nelze pro současná opatření uskutečnit jinak než virtuální – korespondenční formou. Chybí nám k dokumentům cenné informace. Poznáváte své předky? Hledáme tyto informace k tvorbě příběhu „o mostu do minulosti s geniem loci“. Jak na to?

Další fotografie přineseme v příštím čísle zpravodaje.

(Tuto přílohu je možné ze zpravodaje bez poškození vyjmout a uschovat si samostatně.)

O projektu se více dozvíte na webu Nežít nadarmo: <https://nezit-nadarmo.webnode.cz/>

Kontaktujte: Slovácko – Pavel Foltýn, certifikato@seznam.cz

Hornácko – Luděk Mikáč, mikacl@seznam.cz

Putovní kamínky

Našli jste při procházce namalovaný kamínek? Tak to jste měli štěstí, jedná se o kamínek putovní. Můžete si ho nechat pro štěstí, nebo poslat dál, aby potěšil zase někoho jiného. Kamínek s sebou můžete vzít na výlet po celé České republice, ale i do zahraničí. Pokud fotku nasdílíte včetně zadní strany na facebookové stránky „kamínky“, autor kamínku si ho podle PSČ může dohledat, aby věděl, jak kamínek putuje. Na stránkách se také dovíte tipy čím malovat, lakovat atd. Malování je velmi návykové a vhodné pro všechny věkové kategorie.

Hodně štěstí při hledání, ať vám nalezené kamínky dělají radost.

Eliška Ježová

Zapojte se do soutěže Malujeme kamínky na Hornácku. Aktuální podmínky najdete na stránkách Kulturního domu Velké nad Veličkou. Každý měsíc soutěž na jiné téma.

Soňa Pachlová

Zima v mateřské škole

Zatímco řidičům a chodcům dělá sníh a led v ulicích vrásky, těm nejmenším dokáže vykouzlit úsměv na rtech a radost. Děti na kopci na školní zahradě sáňkují, bobují a staví sněhuláky. Bavíme se dobře i v zimě. Každý den si hrajeme, učíme se, vyrábíme, zpíváme, chodíme ven... Konečně sníh.

Velické děti v zimě nejen dovádějí na kopci, ale také pečují o ptáčky. Krmítko a budku jim zhotovil ochotný tatínek Adámka, pan Matějík. Také nás zásobí krmením pro ptáčky. Za to mu srdečně děkujeme.

Jarmila Tomečková, ředitelka

Fašanek za časů korony? On line!

Pandemická situace letos opět neumožňuje konání tradičních folklorních akcí, mezi něž bezesporu patří fašanková obchůzka. Jako fašanek se na Hornácku označují poslední tři dny masopustního období, tedy jakýsi vrchol období zábav, svateb a všeobecného veselí, které začíná svátkem Tří králů a končí Popeleční středou.

Slovo masopust se dostalo do češtiny po příchodu Cyrila a Metoděje a tehdy označovalo spíš poslední tři dny tohoto období, tedy neděli, pondělí a úterý před začátkem velikonočního půstu. Zde má původ i význam – opustit maso, upustit od masa, začít se postit, později se název přenesl na delší dobu, pro niž je konzumace masa typická. Na Hornácku stejně jako povětšinou na Moravě se používá označení fašanek, z německého Fasching, což znamená kar-

neval, masopust. Ke karnevalu například v Benátkách to z fašanku ale není daleko, protože italské carnevale skutečně vzniklo ze slov carne – maso a levare – odložit, tedy stejně jako český masopust. A fašankové průvody, i ty s maskami, máme ve všech hornáckých vesnicích rovněž. Fašankové obchůzky mohly mít různé podoby – od krojovaných fašankářů s muzikanty až po průvod masek na Nové Lhotě. Nedílnou součástí tohoto období byly obyčejně ukazující na dávný původ spojený s magickými rituály či tradiční pečivo symbolizující hojnost. Fašankové veselí vrcholilo pochováním basy o úterní půlnoci a poté Popeleční středou začínal čtyřicetidenní půst trvající až do Velikonoc.

Právě tento zimní obyčej se stal ústředním motivem dalšího z řady hudebních

klipů Musiky Folkloriky. Z kouzelného prostředí areálu Kománkova mlýna v Javorníku, historické usedlosti, kterou v současnosti citlivě přebudovává slovenský podnikatel Tomáš Horváth na originální rekreační objekt, se staly kulisy pro fašankovou občůzku, při níž „fašankáře“ vchází

do mlýna, kde je vítá „mynár“ s rodinou. V klipu opět účinkují kromě muzikantů folkloristé s kapelou spjatí. Klip se natáčel s velkým předstihem, původním záměrem bylo zachytit náladu fašankové občůzky a přiblížit ji tak i lidem, kteří ji nikdy neviděli, ale nakonec se ukázalo, že to možná bude jedna z mnoha on line podob této oblíbené tradice. Po fašanku s námi ten-

tokrát může jít každý, kdo si na YouTube najde „Fašanek ve mlýně“ (kanál Musica Foklorica). Tož pojďte, protože už „sa fašank krátí, už sa nenavráti“ a „staré baby ľajú, že sa nevydajú“, protože veliké svatby jsou stejně zakázané.

Text: Monika Frantová

Foto: Petr Pavlinec

Hudební okénko

Školní rok se přehoupl do druhé poloviny a my smutně vzpomínáme na rok předešlý, ve kterém bylo jaro zasvěceno několika koncertům, z nichž největší byl asi Koncert kontrabasistů. Situace nás postavila před velkou výzvu, kterou se snažíme řešit co možná nejlépe. Snad se nám to i daří, distanční forma individuální výuky je drtivou většinou žáků a rodičů vnímána pozitivně. Jako ředitele mě těší, že jsem se nesetkal s negativní reakcí na současné vzdělávání v naší škole.

Jelikož žákům i nám chybí možnost koncertování, rozhodli jsme se školní besídky pořádat formou video „Hudebních okének“ zveřejněných na webu školy [zs.velka.cz](https://www.zs.velka.cz). Budeme rádi, když nás budete sledovat. Kromě individuálních výkonů hudebního oboru uslyšíte i komorní sestavy rozličných

nástrojových uskupení. Na první pohled by se mohlo zdát, že forma video záznamů je pouhou náhražkou běžného koncertu, ale opak je pravdou. Zjistili jsme, že u žáků funguje vysoká dávka autocenzury a ke zpracování nám nepošílají nedodělky, nýbrž výsledky, se kterými jsou sami spokojeni.

S napětím očekáváme, jak se epidemiologická situace vyvine a kdy dojde k povolení aspoň individuální formy výuky. Přece jen už se na přímý kontakt s žáky těšíme a považujeme ho za důležitý pro komplexní rozvoj hudebních dovedností.

Přes všechny obtíže, kterými v současné době všichni procházíme, budeme rádi, když i nadále zůstanete příznivci hudby, a té vytvářené v ZUŠ Velká nad Veličkou obzvlášť.

Petr Pavlinec, ředitel ZUŠ

Asijská setkání

Mnoho lidí se mě ptá, co dělá hudebník v době, ve které jsou zakázány všechny formy koncertování. Je to různé, jedni paralyzovaně vyčkávají, jiní píší hudbu do šuplíků, mnozí volí i radikální změnu a přechází na zcela neuměleckou činnost. Já jsem si vybral aktivní přístup a snažím se tuto dobu využít ke spolupráci s různými hudebníky ať už domácími, nebo zahraničními. Jelikož mám rád výzvy, využil jsem možnost zahrát si s muzikanty ze zcela jiného kulturního prostoru, jakým je Asie. Překvapivě toto spojení funguje a přináší mnoho zajímavých výstupů. První zkušenost jsem získal na jaře v kombinaci s japonským hudebním skladatelem a cimbalistou Hiroshi Saitem. Vzhledem k tomu, že několik let studoval evropskou hudbu

a hru na cimbál v Maďarsku a na Slovensku, byla vzájemná komunikace usnadněna a nedocházelo k nečekaným překvapením. Jsem rád, že prostřednictvím jeho aranží zaznělo v podání dvou cimbálů několik japonských písní, které vynikají exotickou atmosférou a kontrastují s písněmi, které slyšíme na Moravě.

Že je asijská hudba jiná než naše, jsem se mohl přesvědčit při několika výletech do těchto končin světa. Některé nástroje jsem viděl při živé hře a zaujalo mě, že ač jsou laděny povětšinou do pentatoniky, lze na ně velmi dobře hrát i v nám přijatelnější dur a moll. Velmi rozšířeným nástrojem tradičního čínského instrumentáře je guzheng (ku-čeng). Jedná se o nástroj citerového typu, dosahující délky 160 cm.

Většinou má 21, 25 nebo 26 strun a je laděn v pentatonice. Nástroj je vyroben z dřeva paulovnie plstnaté. Jednotlivé tóny se vyluzují pomocí trsátek (drápků) připevněných na prstech pravé ruky. Levá ruka prohýbáním strun za kobyilkou umožňuje hráči drobné přeladování a slouží také ke hře různých melodických efektů. Na guzheng si zahrála Sibeí Wang, studentka Bard Conservatory v USA. V jejím podání jsme nahráli cover verzi mé starší úpravy „Ej, ženy, ženy“.

Velmi dobrou spolupráci jsem navázal s taiwanským hudebníkem Lou Cheng-Hunem, který je hráčem a učitelem na

zhuqin a yangqin a také šéfem Taiwanského bambusového orchestru. Zhuqin (čučchin) – taiwanská marimba je zajímavý nástroj vytvořený z bambusových trubic různé délky vyladěných na patričné tóny, rozsah má zhruba tři oktávy. Naší prvotinou je moje skladba „Geampara lui Petrescu“, kde Lou Cheng Hun předvádí zhuqin v naprosté technické brilantnosti. Druhou skladbou je „Vlašiko“, které jsem upravil pro yangqin (jang-čchin) v doprovodu dvou cimbálů. Yangqin je vzdálený příbuzný evropského cimbálu a je rozšířen v mnoha asijských státech. Má 144 strun a je laděn chromaticky (všechny půltóny jako například náš cimbál nebo klavír).

Hraje se na něj dvěma bambusovým paličkami podobně jako na cimbál. Lou Cheng-Hun opět podává virtuózní výkon a s lehkostí hraje hudbu, která je ze zcela jiného „vesmíru“, než na který je zvyklý z domoviny.

Jsem potěšen, že na poslední jmenovaných nahrávkách se mnou spolupracuje můj bývalý žák, cimbalista Zbyněk Kopeček.

Asijská setkání určitě budou pokračovat a já se těším na nové výzvy, které mně přinesou. Zájemce o poslech výše jmenovaných skladeb odkazuji na můj profil na „Petr Pavlinec Music“ na YouTube nebo Facebook.

Petr Pavlinec

Vliv zimního počasí na vodní prostředí, ryby a rybáře

S přicházející zimou postupně zamrzly stojaté i tekoucí vody. Aktivita ryb se snížila, jejich životní pochody se zpomalily. Srdeční frekvence klesla.

Příroda začala pomalu odpočívat a současně se zpomalil i život většiny vodních živočichů a organismů pod hladinou. Pokles teploty vody přirozeně znamenal snížení úrovně látkové výměny, proto většina druhů ryb v našich vodách omezila v ledové vodě příjem potravy na minimum nebo úplně. Ale rozhodně nespala. To však neplatí pro všechny ryby.

Pokud bychom se mohli podívat pod led, zjistili bychom, že stačí i malý rušivý impulz a řada organismů se probouzí k aktivitě. Příčinou vzniku aktivity ryb může být snížený obsah kyslíku ve vodě, prochlazení obsádky, dušení ryb, napadení obsádky parazity. Mezi další rušivé elementy patří

i nadměrný hluk. Ryby se zvednou z loží, začnou projíždět pod ledem, lapají po vzduchu a hynou. Mohou také přimrzat zesponu k ledu. I když se podmínky zlepší, ryby se již neuloží a celý zbytek zimy plavou pod ledem, tím u nich dochází k větší spotřebě tuku, s kterým by měly šetrně hospodařit, aby nemusely čerpat energii z tělních bílkovin na úkor svého zdraví a následného přežití.

Jak se některé ryby na Rovince vyrovnávají se zimním prostředím?

Úhoř říční (*Anguilla anguilla*) a **sumec velký** (*Silurus glanis*) s příchodem zimy zcela zastavuje příjem potravy.

Dravé ryby, štika obecná (*Esox lucius*), **candát obecný** (*Sander lucioperca*) a **okoun říční** (*Perca fluviatilis*) jsou stále aktivní, vyhledávající potravu. Od počátku roku, měsíce ledna se však nesmějí chytat. Platí pro ně hájení.

Aktivní jsou však i bílé ryby, z nichž **jelec tloušť** (*Leuciscus cephalus*), kaprovitá ryba, přijímá potravu po celé roční období, tj. od minus deseti stupňů po letní vedra. Mezi další aktivní ryby v tomto období můžeme zmínit také **podoustev říční** (*Vimba vimba*), **plotici obecnou** (*Rutilus rutilus*), **perlína ostrobřichého** (*Scardinius erythrophthalmus*), méně už pak **cejna velkého** (*Abramis brama*).

Kapr obecný (*Cyprinus Carpio*), je v zimě v takzvaném letargickém spánku, má minimální metabolismus a počet nádechů se sníží na jeden za minutu, za tuto dobu také pouze jednou pohne skřelemi, avšak spíše proto, aby propláchl žábry. Dvouletí a tříletí si hledají úkryt před zimou v podobě vytlučených kruhových jam a v početných skupinách uléhají na měkké dno. Jsou-li ale ze spánku vyrušeni příliš velkým hlukem na hladině, např. při bruslení, jejich přežití může být problematické.

Větší a velcí kapři se ukládají k zimnímu spánku, většinou individuálně rozptýleni v klidných místech s přítokem a členitějším dnem (nejlépe pod spadlými stromy) v hloubce několika málo metrů. U dna jsou obtížně rozpoznatelní, protože je překrývá vrstva detritu a jejich nehybná těla se neliší od stejně pokrytých kamenů ležících na dně.

Slovenský fotoreportér Peter Áč je dokonce nafilmoval v pozici s hlavou různě zabořenou v tělese hráze, nebo ukryté ve vodních překážkách, někteří dokonce zaujímali i pozici břichem k hladině. Je zaznamenána aktivita kaprů v krátkých a časově pravidelných horizontech, kdy se vydávají za potravou nebo aby si okysličili žaberní

aparát. Přesně vědí, kde je potrava zastoupena v nejvyšším množství a plavou přímo tam.

To, že ryby mají snížený metabolismus, neznamená, že se nedají ulovit. Proto i v této době se rybáři vydávají na lov. Zimní rybolov je specifický svou klidnou atmosférou, tichem a relaxem pro duši. Je nutné vybavit se kvalitním oblečením, teplou bundou, která neprofoukne, rukavicemi a základem jsou zateplené boty. Dobrou pomůckou se stávají i polarizační brýle, které chrání nejen před ostrým světlem, odrážejícím se od sněhu, ale je s nimi krásně vidět i pod hladinu. Nedílnou součástí výbavy, která zpříjemní pobyt u vody, je termoska s teplým nápojem.

Pokud rybáři použili správnou nástrahu a byli trpěliví, úlovku se dočkali. Nebyl sice tak častý, ale pokaždé udělal radost. Většina úlovků se ovšem vracela zpět do vody. Při manipulaci s rybami bylo nutné postupovat velmi opatrně, protože zima je pro ryby obdobím, kdy jsou velmi zranitelné. Mezi vodou, sněhem, teplotou vzduchu a dlaněmi rukou je velký teplotní rozdíl, který může narušit jejich ochrannou vrstvu. Proto je nutné manipulovat s rybami spíš ve vodě a na břeh je vytahovat co nejméně.

Na příchod jara se těší všichni rybáři, sněhy a ledy postupně roztály, voda se začíná více prohřívat, aktivita ryb se zvyšuje, tím se zvyšuje i šance na jejich ulovení. Velmi se blíží sen mnoha rybářů – a tím je zahájení pstruhové sezóny...

Popřejme rybářům hodně krásných chvil u vody a radosti z úlovků a našim čtenářům příjemné prožití velikonočních svátků.

Jan Janoška
foto Hana Sekerková

Střevlíci – sprinteři z říše hmyzu

Při procházce jarní přírodou vás může překvapit rychlý pohyb na polní cestě nebo trávě. Co to bylo? Aha, brouk – dlouhé štíhlé nohy, metalické zbarvení krovek – střevlík.

V ČR je cca 600 druhů střevlíků (čeleď *Carabidae*). Většina druhů je dravá, a tedy užitečná, protože nás zbavují mnoha druhů bezobratlých, a to i škůdců. Malá část střevlíků je bylinožravá nebo seme-
nožravá.

Pokud si brouka budete chtít prohlédnout, buďte opatrní.

Brouci se umí účinně bránit vystříknutím páchnoucí, žíravé kyseliny butyrové ze zadečkových žláz. Obzvlášť, když vám zasáhnou oko, je to velmi zapamatovatelný zážitek. Přeborníkem je brouk prskavec (*Brachynus* – foto), známý též z pohádek Ferda mravenec. Tohoto dělostřelce při vyloučení obranné látky charakterizuje slyšitelná exploze, provázená obláčkem bělavého dýmu.

Nejrychlejší ze střevlíků jsou dozajista Svižníci (*Cicindelinae* – foto). Tito brouci

při pohybu vyvinou rychlost, která při přepočtu na velikost těla a převodu na lidské parametry nemá mezi živočichy na planetě obdoby.

Pro srovnání – nejrychlejší člověk na světě, Usain Bolt, běžel při světovém rekordu na 100 metrů rychlostí cca 44,7 km/h. Nejrychlejší savec, gepard štíhlý (*Acinonyx jubatus*), běží rychlostí cca 120 km/h,

zatímco nejrychlejší druh svižníka dokáže vyvinout rychlost až 8 km/h, což přepočítáno na broučí velikost odpovídá rychlosti asi 480 km/h. Patří tedy právem mezi nejrychlejší tvory světa.

Střevlíky najdeme od nížin až po horská alpinská pásma. Jsou v lesích, na pastvinách i polích, ve šterku řek i v písčných holi-
nách. Při vycházkách přírodou mějte oči otevřené, aby vám tito sprinteři neunikli.

Jan Habarta
foto Daniel Rydži

Znáte babku blysku?

K hojným průvodcům jara ve vlhčích trávnicích a loučkách nebo v podrostu křovin, parkové zeleně a údolních lesů patří orsej jarní, který svými blýskavě žlutými květy zdobí zem dávno před rozkvětem pampelišek. Jak se tak blýská v jarní zeleni, vysloužil si nejen na Hornácku lidové označení „babka blyska“.

Toto milé a vtipné pojmenování znám od naší babičky. Nebyl jsem si jistý, jestli tak říkávala jenom orseji, nebo i dalším podobným žlutým kvítkům, například pryskyřníkům. Dnes si ale myslím, že přesně věděla, co je babka blyska a co už něco jiného. A je to dobré vědět! Na rozdíl od většiny svých příbuzných, k nimž patří i pryskyřníky, je totiž orsej jedlý, alespoň mladé lístky a nať před květem. Všechny pryskyřníkovité rostliny jsou nějakým způsobem jedovaté a spolu s tím i palčivě ostré, s nepříjemně pálivou chutí. Mladé

rostlinky orseje však jedovaté alkaloidy ještě neobsahují, takže je možné používat je do jarních listových salátů, kterým kromě nakyslé, mírně pikantní chuti přidají také množství vitamínu C. Konzumovat by se ale měly pouze rostliny před rozkvětem a v rozumné míře. Kvůli vysokému obsahu vitamínu C byly prý orseje dříve vyhledávanou prevencí proti kurdějím. V dobách hladu se jedly také jejich drobné podzemní hlízký, ze kterých se snad připravovala i náhražka mouky. Právě kvůli zásobám uloženým v podzemních hlízkách mohou orseje tak brzy zjara vyrůst a vykvetět, podobně, jak to známe u jarních cibulovin. A podobně jako jarní cibuloviny brzy po odkvětu zatahují zpátky do hlízek a jejich nadzemní nať rychle vadne a mizí.

Ještě něco se dá na orseji jarní sníst bez nebezpečí otravy. Jsou to drobné zrnkovité útvary, které se během jara vytvářejí v místech, kde stopky listů přirůstají ke stonku. Tyto drobné cibulky (správně zvané pacibulky) jim slouží k vegetativnímu rozmnožování – časem od mateřské rostliny odpadnou a může z nich vyrůst nová rostlina orseje, aniž by bylo potřeba, aby mateřská rostlina vykvetla. Z tohoto důvodu a také kvůli schopnosti orseje jarního dělat plazivé zakořeňující stonky obvykle nenajdeme orsej jarní jako jednotlivé rostlinky, ale jako souvislý koberec leskle zelených listů zdobený žlutými květy. Třebaže tyto koberce kvétají poměrně bohatě, málokdy v nich najdeme květy s plně dozrálými plody (nažkami). Orsej jarní jakoby věděl, že mu k zajištění potomstva postačí pacibulky a kořenicí stonky, a tak

už obvykle neinvestuje živiny a zásobní látky do tvorby semen.

Aby to nebylo tak jednoduché, tak orsej jarní není naším jediným orsejem. V přírodě České republiky najdeme orseje dva – orsej jarní a orsej blatoucholistý – a jako na potvoru je oba najdeme také ve Velké. Vlastně máme štěstí, protože potkat orsej blatoucholistý je docela vzácnost. Zatímco orsej jarní je u nás skoro všude, orsej blatoucholistý roste jenom na nejjižnější Moravě a v nejteplejších oblastech Čech. Na první pohled jsou oba druhy podobné, všímavému pozorovateli však záhy neunikne několik drobných, ale podstatných rozdílů. Orsej blatoucholistý totiž nikdy nedělá poléhavé zakořeňující stonky, ani nevytváří rozmnožovací cibulky ve stopkách listů. Netvoří tedy ani souvislé koberce, třebaže na některých místech může růst hodně hustě. Vytváří takové samostatné kytičky – jednotlivé trsy přizemních listů, z jejichž středu vyrůstají květy na dlouhých stopkách. Protože nemá záložní způsob rozmnožování jako orsej jarní (ani cibulky, ani kořenící stonky), je odkázán pouze na rozmnožování semeny, tedy prostřednictvím květů. Z toho důvodu vytváří květů nápadně více a jednotlivé květy jsou maličko větší, z přizemního listí vůči hledně trčí. Souplodí nažek uprostřed jednotlivých květů pak většinou plně dozrává, přičemž se květní stopky ohýbají k zemi a schovávají pod listy. Orsej jarní má zpravidla květy jednotlivé, které ze zeleného koberce listů příliš nevyčnívají. Listy obou orsejů jsou přitom také rozdílné. Orsej jarní je má obvykle sytě tmavě zelené,

výrazně lesklé a po okraji často zřetelně vroubkované až zubaté. Listy orseje blatoucholistého jsou světlejší, někdy až olivově zelené, slabě lesklé až matné a většinou s rovným okrajem.

Oba druhy se liší také nároky na místa, kde rostou. Orsej blatoucholistý najdeme spíše v trávnicích, které v létě i hodně vysychají. Přesto má také rád vláhu, ale většinou pouze tu jarní. Snad poprvé jsem jej viděl v ostrůvku trávníku mezi hlavní silnicí a autobusovou točnou, kde tehdy ještě zjara stávala voda. Během uplynulých suchých let odtud skoro vymizel, spolu s vodou. Dodnes však bohatě květa v některých sadech v humnech na Rádce, z nichž často vybíhá i na travnaté meze podél polní cesty, která se tu vine kolem humen a stodol. Nepodařilo se mi zjistit, zda je i orsej blatoucholistý vhodný k jídlu a pro potěchu žaludku, ale od prvního pohledu jsem věděl, že je tato krásná jarní kytička nanejvýš vhodná pro potěchu oka a ze zimy se vzpamatovávající duše.

Karel Fajmon; foto Petra Štěpánková

Střípky z kroniky Velké: Rekonstrukce „horního“ mostu

Před čtyřiceti lety začaly bourací práce na stavbě původního „horního“ mostu (most u pekárny), jehož stav již ve své době nevyhovoval narůstající dopravním potřebám ve společnosti. Konstrukce původního mostu byla dřevěná a trpěla především vodou protékající ve Veličce.

Stavba mostu spolu s navazujícími stavebními úpravami představovala jednu z nejvýznamnějších, nejrozsáhlejších a nejdelších stavebních aktivit, které ve Velké v minulosti probíhaly. Práce na stavbě byly dokončeny v roce 1984 a spolu se stavbou nového mostu proběhla také kompletní rekonstrukce hlavní silnice od „prostředního“ mostu po most „horní“ a také stavba nového autobusového nádraží.

Uzavření mostu pro motorová vozidla, ke kterému došlo již v roce 1980 značně zkomplikovalo dopravu v celé Velké. Celá stavba výrazně ovlivnila vzhled jedné z centrálních lokalit ve Velké a významně ovlivnila také životy a majetky lidí v její blízkosti.

Demolice mostu omezila mobilitu lidí části obyvatel Velké a dotkla se zejména lidí bydlících v ulici Huménka. Vedle demolovaného mostu tak byla „svépomocí“ nejdříve postavena dřevěná lávka umožňující pouze provizorní přechod přes Veličku pro pěší. Dřevěná lávka byla následně nahrazena železným mostkem vyrobeným v národním podniku Kordárna, který již umožňoval i jízdu na kole.

Rekonstrukce mostu se dotkla také území před mostem v oblasti před tehdejší prodejnou stavebnin, nábytku a železářského zboží (dnešní pekárna). Musel být zcela zrušen spojovací průtok mezi mlýnským náhonem a Veličkou, který tekla mezi tehdejší silnicí a zahradou majitelů Hořčicových. Část této zahrady byla také zabrána pro stavbu širší silnice. V důsledku stavebních úprav zanikl rovněž malý mostek u domu Lhotkových, který vedl nad mlýnským náhonem. Mlýnský náhon byl v této oblasti sveden do betonových skruží pod silnicí, tak jak jej známe dnes.

Zrušení spojovacího průtoku padla za oběť také dvě menší stavidla, která stávala za mostkem. Stavidla regulovala množství vody potřebné pro činnost mlýna, který patřil panu Novákovi (dnešní Hornácký

šenk). Majitel mlýna si tak mohl stavidly, která byla k sobě kolmo, upravit množství vody směřující k mlýnu, případně ji odklonit spojovacím kanálem do Veličky. Pan Novák byl posledním aktivním mlynářem ve Velké, znal historii mlynářství na Hornácku a prý o ní uměl velmi poutavě vyprávět.

Při budování nového mostu a silnice bylo potřeba velkého prostoru pro dočasné uložení pilířů, jejich montáže a usazení nad Veličku. Probíhající stavební činnosti však bránila stávající silnice, protože rekonstrukce probíhala za plného provozu. Silnice tak musela být dočasně odkloněna do prostoru počínaje dřívější zahradou Mlýnkovou směrem k horní samoobsluze. Provizorní silnice byla po usazení mostních pilířů opět odstraněna.

Práce se kromě veřejného prostoru dotkly také řady soukromých pozemků a zahrad, zejména v ulici Za vodů. V roce 1982 tak došlo k demolici řady stodol, která v této ulici stála podél staré silnice. Výslovně je v kronice zmiňována především stodola Šavarova, kterou v té době využíval pro své potřeby Svaz československých zahrádkářů (výkup ovoce, prodej hnojiv, stromků, keřů apod.). V kronice se také dozvídáme, že Šavarova stodola patřila k jedné z nejstarších staveb ve Velké. Stodola byla postavena z kotovic, měla jednokřídlá dřevěná vrata a k její stavbě bylo použito tzv. „cigánských“ hřebíků (hřebíky vyráběné místními cigány – kováři). Pod střechou stodoly vyčnívaly dřevěné trámy ozdobené dřevěnými vrypy. Kromě Šavarovy stodoly byly při rekonstrukci zbořeny také další

stodoly např. Mičkova, Krcháková, Slovákova, Lukešova a Benedíkova.

V důsledku prováděných staveb musely proběhnout také významné terénní úpravy celé dotčené lokality včetně části Horního konce až po Kotáskovo. Nově postavená vozovka byla výrazně níže než dříve a domy tak vypadaly, že „trčely“ do výše. Musely tak být nahrnuty nové nájezdy do vrat domů. Nově upraveny musely být také zahrady a předzahrádky před domy. Zvláštností tehdejší nové výsadby byly břízy, které si lidé v předzahrádkách osázeli, a které v této lokalitě můžeme vidět dodnes. Velkou část těchto prací si museli provést vlastníci pozemků sami na vlastní náklady.

*Upraveno podle záznamů kronikářky
Dagmar Severové.*

Lukáš Pacht

Recepty našich babiček

Rádi bychom se s vámi podělili o recepty z kuchařského kurzu ve Světlé nad Sázavou z roku 1947, které zapsala paní Anna Petříková (nar. 1925): Mazanec, Jidáše.

Magdalena Maňáková, kulturní komise

První část - První část - První část

Mazanec

Datum: 21. III. 1947

Kus	dkg	l	Potraviny	Cena		Kus
				Kčs	h	
			<u>Mazanec</u>			
		3	vajíčka			
2	4		100g cukru			
	2%		mléka			
	30		cukru			
			<u>Mazanec</u>			
	15		kukuřičná mouka			
	10		cukru			
2			šlouchy			
	25		droždí			
	50		mouky			
	1/2		mléka			
	8		prosečno			
	5		mandle			
1/2			vejce, potření			
1			kukuřičná mouka			
			<u>Jidáš</u>			
	10		kukuřičná mouka			
	7		cukru			
2			šlouchy			
	50		mouky			
	2		droždí			
	1/2		mléka			
2			kukuřičná mouka			
1			vejce, potření			
3			cukru			
15			medu			

Mazanec

Ušněme kukuřičnou mouku, cukr, šlouchy a kukuřičnou mouku a dle potřeby mléka. Při složení přidáme rozinky, mandle. Z gýmského pečiva, které potřebujeme, vezmeme a dáváme na gýmských plechůch. Přidáme trochu rozinky a dáváme, rozinky, kukuřičnou mouku a dáváme.

Jidáš

Ušněme kukuřičnou mouku a šlouchy, přidáme a kukuřičnou mouku a dáváme. Přidáme kukuřičnou mouku a dáváme, kukuřičnou mouku a dáváme, kukuřičnou mouku a dáváme, kukuřičnou mouku a dáváme.

Zabijačka

Dnes běžně nakupujeme maso, brambory a další potraviny v obchodech. Ale ještě před pár desítkami let bylo ve Velké běžné pěstovat si brambory na záhumence a na maso si chovat prase, králíky, slepice. Domácí zabijačka patřila mezi významné rodinné události roku. Obvykle se sešla širší rodina, při práci se v řeči probralo kdeco a nemohlo chybět i něco „na zahřítí“. Někdy se se u toho udály všelijaké historky. Jednu takovou vzpomínku na skutečnou příhodu, která se stala před asi 63 lety, pro nás zaznamenal Jožka Staněk.

V hospodě u Vernérů sedá dvě Jané. Jeden Jan je rezník, kerý po dědině vykonává porážky vychovaných pašíků. Druhý Jan je majitel toho pašíka, kerý zítra půjde do jitrnic a ostatních zabijačkových dobrot.

Tož se domůvme jak to zítra uděláme. Lojzo (= hospodský u Vernérů), daj pivo a neco na stvrdění nátury. Jane, tož zítra jak?

No jak, tak jak každý rok. Ráno dojdu, hlavně mosíš mět nachystaný vrící vodu.

A bylo domůvené. Už sa věnovali sobě a nad zabijačkůu nepřemýšlali, ale posilňovali sa a dodávali odvalu jeden druhému, a když už bylo pitá dost, ten odvážnější povídá: Jane, dost, ideme dom. A tak šli. U bará-

ku sa rozúčili a dali si dobrú noc, že šak nejak bude, nejak to dopadne.

Strýc Jan sa pod návratím nejak zamotali a spadli do nachystaných troků a posilněný alkoholem usnuli.

Tetka sa nad ránem obudili, došla na nich potreba, búdka byla na dvori. Rozsvítili, vyšli na dvůr a oči jim nějak přešli pod návratí – co to je tam v trokách? Opatrně nahlédli a co nevidá – ná šak to je ten můj. O ty... šak tu zmrzneš. Strýc sa obudili, ale né a né sa dostat z troků ven. Až sa vyhrabali, tož honem do kuchyně kde bylo teplo, trochu sa ohráli a už jim žena rozkazuje: běž urobiť oheň pod kotel. Ale aj, šak už idu. Tetka mezitím obudili matú Aničku, oblékli, dali snídani a čakali na rezníka. Ráno po sedmém hodině došla matá Anička, křestansky pozdravila a povídá: strýcu, mamička ňa posílajú, že už máte k nám dojít, voda je vrící a sviňa je v trokách.

Tož to je strýcova vzpomínka na zabijačku jak sa obudili v trokách: Pane bože, moja mňa už dať aj do truhle (= rakve) a sce mňa pochovať.

Ony ty troky byly z desek a návratí také podbité deskama, tož v tom omámení to vypadalo jako v rakvi.

DSO Mikroregion Hornácko

– Aktivita a obec Velká nad Veličkou

Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Hornácko byl vytvořen před dvaceti lety společnou smlouvou starostů jednotlivých obcí Hornácka a obce Tasov. Snahou členských obcí bylo posílení ekonomické stability mikroregionu, podpora pracovních příležitostí při zachování a rozvíjení ekologických kvalit a kulturních tradic. Součástí smlouvy bylo také stanovení priorit a vymezení problémových okruhů, které je nutno společně řešit ve prospěch celého mikroregionu.

Dobrovolný svazek obcí slouží jako vhodná platforma nejen pro setkávání starostů, kteří si vyměňují informace k různým tématům při řízení obcí, ale i ke společné realizaci projektů s přínosem pro obce. Mezi starosty vyvstala potřeba vytvoření pozice manažera pro společné aktivity mikroregionu.

V letech 2016–2020 se DSO Hornácko zapojilo do celostátního pilotního projektu Svazu měst a obcí ČR s názvem *Centrum společných služeb*. Z prostředků EU bylo financováno asi 85 svazků obcí, které získaly podporu na vytvoření pracovních pozic. Starostové ocenili služby veřejné správy zejména v oblastech dotačního poradenství, projektového řízení, právního poradenství a realizace veřejných zakázek. Za období projektu Centrum spolupracovalo na zpracování 102 projektů, mezi kterými byly i žádosti předložené do MAS nebo JMK pro obec nebo firmy z Velké nad Veličkou. Velkým přínosem Centra pro všechny obce Hornácka včetně Velké nad Veličkou bylo společné řešení otázky nového nařízení Evropské komise o ochraně osobních údajů – GDPR. Svazem měst a obcí ČR vyško-

lený pověřenec zajišťoval tuto agendu v souladu s nařízením EU.

Paralelně s Centrem společných služeb byl díky podpoře Operačního programu zaměstnanost realizován projekt *Zavedení strategického řízení v obcích mikroregionu Hornácko*. Odbornou firmou GaREP, spol. s r.o. z Brna byl komunitně projednán a vypracován pro obec Velká nad Veličkou i ostatní obce strategický dokument, který obsahuje rozsáhlou analytickou část území. Po projednání s občany a vedením obce byla vytvořena návrhová část včetně akčního plánu pro roky 2018+. Jedná se o živý dokument, který může vedení obce podle svých potřeb doplňovat a rozšiřovat. Tento dokument obce je také stěžejním podkladem pro podávání žádostí o finanční podporu z ministerstev nebo JMK, kdy tvoří povinnou přílohu projektů. Je to „nenápadná“ brožura uložená na radnicích Hornácka, která by se měla stát povinnou četbou zejména nově volených zastupitelů obcí. Obsahuje velmi zajímavé a aktuální informace. Obzvláště *Plán společných aktivit Mikroregionu Hornácko 2018+* ve své analytické části uvádí poměrně znepokojivé informace o vývoji obyvatelstva, hospodářství, infrastruktury, vybavenosti obcí atd. Tento cenný výstup z území může dobře posloužit vedení obcí při přijímání strategických rozhodnutí, např. aktuálně při potřebě výstavby nového nákupního střediska pro občany Velké nad Veličkou i dalších obcí Hornácka. Nesporný přínos pro obce spočívá v tom, že 95 % celkových nákladů bylo financováno z peněz EU.

V současnosti je v realizaci další společný projekt mikroregionu Hornácko, který se týká ekologického nakládání s jednorázovými obaly. Bylo odhadem spočítáno, že jen při Hornáckých slavnostech ve Velké nad Veličkou se během 4 dnů letního folklorního festivalu spotřebuje až 40 tis. jednorázových nápojových kelímků a dalších obalů. Smyslem projektu *Snížení produkce jednorázového nádobí v mikroregionu Hornácko* je pořízení opakovaně použitelných nápojových kelímků a dvou gastro myček. V měsících únor a březen probíhá příprava výběrového řízení na dodávku 21 600 ks kelímků s klipem, které budou sloužit pro podávání nápojů u prodejců při letních slavnostech a festivalech (pochopitelně dle pandemické situace, pozn. red.). V každé obci Hornácka bude uloženo základní množství kelímků, které budou oproti záloze hostům poskytovány k opakovanému použití. Se zástupci jednotlivých obcí bude ještě před výrobou konzultováno grafické zpracování kelímků, jako je použití loga jednotlivých obcí či mikroregionu. Z hlediska časového by mohly být kelímky používány od léta tohoto roku, kdy očekáváme zahájení různých letních akcí. Nezbývá než doufat, že to pandemická situace umožní. U projektů tohoto charakteru je nutno dodat, že je dobré žádat o podporu pro více obcí současně prostřednictvím mikroregionu. Náklady této akce jsou z 85 % hrazeny Státním fondem pro životní prostředí. Převážná část výstupů tohoto projektu bude sloužit zejména obci Velká nad Veličkou, která má největší množství obyvatel a hostí nejvýznamnější folklorní akce, při kterých toto zařízení najde své uplatnění.

V neposlední řadě je potřeba uvést, že s obcí Velká nad Veličkou funguje dobrá

spolupráce při výrobě regionálních bylinných čajů. Již dva roky jsou tyto čaje vyráběny v Nové Lhotě, Velká nad Veličkou je však výrazným dodavatelem místních bylin, stejně jako některé další obce. Krabička čaje je skvělý dárek a prezentační materiál při různých událostech. Postupně se snažíme dle finančních možností výrobu zkvalitňovat. Doufáme, že se ve větší míře do sběru a výroby čajů zapojí i další obce Hornácka.

Závěrem si dovoluji upozornit na jeden velmi důležitý aspekt existence DSO Mikroregionu Hornácko, a tím je osvědčené „V jednotě je síla“. Při řešení různých problémů, které je potřeba na Hornácku řešit, toho dosáhneme více společně, než jednotlivě obec samostatně. Nejde jen o pravidelná a velmi důležitá setkávání starostů, při kterých si vyměňujeme informace a zkušenosti z každodenní správy obcí. Jedná se také o projekty spolupráce, kde využíváme možnosti návštěv různých regionů a čerpáme inspiraci dobrých příkladů, jak věci dělají jinde. Jde o společný postup a tolik důležitou komunikaci při přípravě a realizaci menších či větších projektů napříč katastry, ať už je to vodofikace obcí, budování cyklostezek nebo vzájemná podpora při prosazování našich cílů v Místní akční skupině Hornácko a Ostrožsko nebo Turistické asociaci Slovácko. Hornácko s centrem Velká nad Veličkou je velmi krásný a oblíbený kout Slovácka se svébytnou tradicí, kulturou a historií. Meziobecní spolupráce radnic na platformě DSO může výrazně přispívat ke zkvalitnění života lidí v našich obcích. Tento potenciál je potřeba plně využít. Hornácko musí držet při sobě.

Mgr. Antonín Okénka, MBA,
jednatel DSO Mikroregionu Hornácko

Velká nad Veličkou a Maruška Kudeříková

S příchodem nového jara se před sto lety narodila 24. 3. 1921 jedna z nejvýraznějších osobností protifašistického odboje, rodačka ze Vnorov, Maruška Kudeříková. Mnozí ze starší generace si ve vzpomínkách tuto mladou dívku a její působení ještě vybavují, mladší generace, jak jsem u některých z nich sondoval, neví vůbec, o koho jde. Proto si myslím, že by bylo vhodné na těchto stránkách u příležitosti jejího nedožitého výročí čtenářům tak trochu naši slováckou vlastenku přiblížit.

Její rodiče žili a skromně hospodařili ve Vnorovech u Strážnice. Maminka Františka, rozená Kubíková, pracovala doma na malém hospodářství, byla také zručnou lidovou malárečkou. Dovedla malovat překrásné kraslice a pohlednice. Tatínek Josef byl železničářem. Na formování její osobnosti se podílela, mimo rodičů a školy, i její teta Maruša, která byla nejen moudrá, hezká a na tu dobu velmi sečtělá žena, bohužel postižená tělesnou vadou pohybového aparátu. Proto také doma pečovala o Kudeříkovy děti Františku, Marušku, Bětušku a Jožina.

Maruška navštěvovala první čtyři ročníky ve vnorovské škole. Do pátého ročníku již nastoupila ve Velké nad Veličkou, jelikož tatínek, ruský legionář, přijal v třicátých letech místo železničního zaměstnance na nádraží Vrbovce, poslední to vlakové stanici na Moravě, kam s ním do skromného bytu přešla kompletní rodina. Ve Vnorovech zůstala jen stařenka a teta.

(V slovenské obci Vrbovce, od moravského nádraží Vrbovce vzdálené asi 8 km, se vyučovalo slovensky, takže do školy ve Velké byla docházka i sjízdnost daleko snadnější.) Na velické škole se Maruška skamarádila se spolužačkou Alenou Burešovou, nejen proto, že si dobře rozuměli jejich rodičové, ale proto, že si „padly do oka“. Z pátého ročníku přeš-

ly obě dívky na strážnické gymnázium. Celých osm let jezdily společně vlakem na trase Vrbovce – Velká nad Veličkou – Veselí nad Moravou – Strážnice. Co vše se za tu dobu v jejich životě událo? „Bylo toho hodně, co hodin jsme spolu pročekaly po odpoledním vyučování na nádraží ve Strážnici a ve Veselí,“ vzpomíná ve svých zápiscích paní Alena Ptáčníková-Burešová. „A pak přišel osudný 15. březen 1939. Na ten nikdy nezapomenu. Když jsme vyšly ve Strážnici z vlaku, silnicí jely kolony německých vojsk. Oči byly plné slzí, že školy nás poslali domů, žádný nevěděl, co bude dál...“

Brzy po okupaci německých vojsk, když se Kudeříkovi museli z nádražního bytu vystěhovat, se zapojila do ilegální činnosti. Převáděla uprchlíky z Čech a Moravy na Slovensko, jelikož stanice Vrbovce i s nádražím ležely přímo v pohraničním pásmu a Maruška z předcházejícího pobytu dobře znala zdejší kopce a také každý přechod přes hranice. Kromě převádění rozšiřovala letáky a podávala zprávy o přesunu německých vojsk a vojenského materiálu, které získávala od svého tatínka.

Po maturitě (1940) a absolvování jazykové školy ve Veverské Bítýšce, nastoupila v tomto městečku jako dělnice do textilní továrny Rico. Tam rozšiřuje svou odbojovou činnost, organizuje sabotáže, navazuje spojení s brněnským vedením Svazu mladé generace, stává se spojkou mezi jižní Moravou a jižními Čechami, instruuje ilegální trojky. Pro tuto činnost ji nasměroval její levicově orientovaný bývalý spolužák a milý ze strážnického gymnázia Julius Kramerič.

Maruška pracovala neohroženě, přestože věděla, jak nebezpečná je to práce. Nikdy nepocítovala strach, byla plná životního optimismu a to až do jejího zatčení. Nechme nyní promluvit vzpomínky její kamarádky Aleny Ptáčníkové-Burešové, jak o nich píše v rukopisných záznamech nazvaných *Poslední setkání s Maruškou* a knize *Pěšinkami Hornácka*.

„Ve školním roce 1941–1942 byly v Brně otevřeny na ženském učitelském ústavu dvě třídy pro externí žákyně a na mužském učitelském ústavu také dvě třídy pro externí žáky. Po uzavření vysokých škol to byla jediná možnost získat aprobaci pro učitelské povolání. Za pomoci paní učitelky Hrejsové ze Strážnice jsem se do jedné třídy externistek dostala i já se sestřenicí Aničkou Klusákovou, která už měla i kousek filozofické fakulty. Bydlela jsem s Aničkou v privátě na rohu Falkensteinerovy ulice a po Úvozu jsme neměly do školy daleko. Jednoho říjnového večera kolem desáté hodiny pro mne přišla paní bytná, že mne dole pod schody čeká nějaká slečna nebo paní. Běžela jsem dolů a u schodů stála Maruška. Neviděly jsme se spolu, co odešla do Veverské Bítýšky. Ptám se jí: „Kde se tu bereš, Maruško?“ Ale místo odpovědi rovněž otázka:

„S kým býváš?“ Když jsem řekla, že s naší Aničkou, odpověděla klidně: „Tak to možu dál.“ Skoro do dvou hodin v noci jsme vykládaly. Maruška všupla ke mně pod duchnu, protože se netopilo... O své činnosti nám toho moc nepověděla. Jen tolik, že ten, kdo ji měl na nádraží čekat, tam nebyl, což bylo špatným znamením. Donedávna se pohybovala docela bezpečně. Při východu z nádraží se obvykle zapletla mezi německé vojáky a bezpečně všechno přes kontrolní čáru přenesla. Dokonce jednou, když měla svou pověstnou aktovku plnou munice k destrukcím, dal se s ní jeden z nich do řeči a nabídl se, že jí tu těžkou tašku odnese k elektrice. Srdečně se tomu smála. Ale teď už jdou po nich, musí být opatrnější. Ptala jsem se jí, jak se dověděla, kde bydlím. No prý velmi jednoduše. Maminka že přece jezdí nakupovat do Velké a stavuje se u našich každou chvíli. Tak jí už dávno moji adresu sehnala. Povídala: „Buď klidná, nikde to nemám napsané. To nosím v hlavě pro případ, že budu muset tvého bytu použít k přespání.“ Kdyby ji u nás chytli, byly jsme v tom obě dvě také. Ale to nás v té chvíli vůbec nenapadlo. Prostě mládí i po této stránce bylo bezstarostné... Dlouho jsme nespaly. Před čtvrtou hodinou ráno mě budila, že už musí jít. Jen tolik řekla, že se musí dostat do Písku v Čechách. Už neměla stání. Povídala mně, abych se oblékla a šla ji doprovodit k elektrice. Když jsme byly dole u vchodu, poslala mě, abych se podívala ven až za roh, nechodí-li tam nějaký německý voják nebo podezřelý civil. Bylo ještě tma, nikde nikoho. Jak jsme vyšly, povídá: „Zavěs se do mě, půjdeme jak sestry.“ Električka právě příjížděla. Stiskly jsme si pevně ruce, Maruška se na mě usmála a nastoupila. Naposled jsem zahlédla její pevný pohled, v němž bylo tolik naděje a víry. Bylo

mně nějak smutno, když jsem se vracela od elektriky tichou a ještě pustou ulicí. I bát jsem se zapomněla. Vedle Marušky se stal člověk najednou silný, nebojácný. Byl to tehdy opravdu poslední stisk ruky, poslední Maruščin pohled i úsměv.“

Maruška byla gestapem zatčena 5. prosince 1941, když gestapo likvidovalo odbojáře z vedení Svazu mladých. Prošla tvrdými výslechy v Brně na Cejlu i na právnické fakultě, ale nepromluvila. Z Brna ji převezení k výslechům do pražské „Pečkárny“ (Petschkova paláce), kde ji vyšetřoval na neblaze proslulý čtyřstovec i sám komisař Friedrich. A když ani tam nikoho nevyzradila, byla převezena k soudu do Breslau (Vratislav v dnešním Polsku). Zde 16. listopadu 1942 vyslechla, že je odsouzena k trestu smrti. V jednom dopise, ze dne 28. února 1943, když se cítila domovu blíže, píše: „*Hned se mihne naše kuchyň malovaná, nádraží, slunko, obloha a vítr, který se prohání po loukách pod lesem. A hned zase okna, jimiž se lilo měsíční světlo s vůní luk a písni lesa. Tetička Sabotová, všichni z nádraží, Velká, škola a Strážnice. To jsou tisíce vzpomínek a každá s jinými krásnějšími rysy. Slyším také muziku. A vidím roztočené rozvířené řetůšky.“*

Maruška Kudeříková byla popravena stětím hlavy dne 26. března 1943, tedy dva dny po dovršení dvaadvaceti let. Před popravou, než jí byly uštěrženy její krásné dlouhé černé vlasy, napsala poslední dopis svým nejdražším:

„Dnes, 26. 3. 1943, o půl sedmé večer, dva dny po dovršení dvacátého druhého roku svého života, vydechnu naposled. A přece do poslední okamžiku! Žít a věřit! Měla jsem vždycky odvahu žít, neztrácím ji ani tváří

tvář tomu, co se v lidské řeči nazývá smrtí. Chtěla bych na sebe vzít celý váš zármutek, bolest. Cítím sílu nést ji za vás, touhu odnést ji s sebou. Vše ustalo. Zmlklo, blíží se jen rozhodný okamžik. Jste doma? Vracíte se z vinohradu, ze zahrádky, od včeliček? Jsem s Vámi, cítíte?

Nic mne nelitujte, neplačte! Víím, že byste to podstoupili rádi za mne, ale ne, já mám sílu unést svůj osud, život, který byl také mým dílem. To jsou jen nutné, neodvratné důsledky. Památky na mne umístěte tam, kde budu moci slyšet tep života. Odtud se budu dívat na Vaše hroby, upozorňovat, varovat, věst. Odkud se budu moci s Vámi radovat, Vás těšit, povzbuzovat. Odcházím beze strachu! Vlasy jsem sama vázala. Poslala jsem po nich vzkaz a políbení. Budou přibaleny k mým věcem, o které požádejte!

Miluji, odcházím s vírou, pevnou vírou. Vaše milující dcera Marie Kudeříková.“

Taková byla Maruška Kudeříková. Odhodlaná a bojující. Je vidět, že ani v nejtěžších chvílích svého života nemyslela jen na sebe, ale hlavně na druhé, na svou rodinu i přátele, na náš kraj i chudý lid pod Bílými Karpaty, kde prožila svá nejkrásnější léta svého mládí.

PhDr. Antoř Mička

Prameny:

PhDr. Antonín Mička – Pěšinkami Horňácka
Alena Ptáčnicková – Vzpomínky na Marušku,
Poslední setkání s Maruškou

O nepořádku v zápisech

Poté, co jsem v minulých článcích vyčerpал zásadní témata, kterými jsem se chtěl podělit o část svých zkušeností se čtenáři, nastává otázka, o čem psát dál. Co občané zajímá a trápí? Mezi podněty od občanů se objevil požadavek na zpracování problematiky internetových obchodů, ochrany spotřebitele a jeho práv. Možnosti odstoupení od smlouvy, vrácení peněz, apod. Témata, která lze zpracovat a v budoucnu se na ně určitě dostane. Nyní však dám ještě přednost publikování tématu, které trápí mě a se kterým se advokáti hojně potýkají.

A jaké je to téma? Pomůže mi rozhlédnout se po rozpracovaných spisech, které mi leží v kanceláři. Zvolna přibírají na objemu a váze, místo aby zmizely v archivu. Jejich řešení je složité, zájmy protistran protichůdné, dohoda je náročná, protože platí něco za něco. Soudní řešení se potáhne léta. A nacházím společného jmenovatele, kterým je nepořádek. Nepořádek ve vlastnických vztazích k nemovitostem.

Kdy jste naposledy nahlíželi do výpisu z listu vlastnictví k Vaším nemovitostem? Nevíte? Nikdy? Jste si jistí, že Vám na list vlastnictví před 20 lety katastrální úřad svévolně nepřipsal dalšího spoluvlastníka? Nevíte o tom, že původně sousedův pozemek pod Vaší garáží jste koupili zatížený i se zástavou banky, protože banka půjčila sousedovi na rekonstrukci domu? Nevíte o tom, že kus Vaší zahrady patří sousedovi,

a že Váš rodinný dům není podle zápisu v katastru nemovitostí Váš dům, ale sousedova stodola? Že to není možné? Ale je. Tak sedněte k počítači. Pokud jste to nikdy nedělali, tak je nejvyšší čas jít do toho. Pokud byste ten internet neradši zakázali, vemte si někoho k ruce na pomoc. Zapněte Váš

prohlížeč, naťukajte www.cuzk.cz, pak vlevo nahoře klikněte na „Nahlížení do katastru“, a potom třeba „Vyhledání stavby“ nebo „Vyhledání parcely“. A pečlivě si zkontrolujte Vaše majetky. A také, zda tam není zápis nějakého věcného břemene, zástavy, co měla být dávno vymazána, nebo zda Vaši nemovitost nespolutvlastní někdo, kdo ji vlastnit nemá.

Jste si jistí, že dům, který jste společně se sourozencem před 10 lety koupili matce k narozeninám do jejího vlastnictví, budete společně se sourozencem po matčině smrti dědit? I když matka byla vdaná? Spoléháte na to? I když se matka pohádala loni před smrtí s otcem – manželem a ten odešel za milenkou a pořídil si další děti? A matka se dala rozvést a vypořádat společné jmění manželů nestihla. Nespoléhejte a prověřujte.

Když se dělají pořádky včas, tak se dá ledacos domluvit. Když se problém nechává padesát let u ledu, nebo o něm dokonce nevíte, řešení může být komplikované a drahé.

*Mgr. Evžen Morávek,
advokát ve Velké nad Veličkou
Tel. 776 884 448*

Kniha o strážnickém malíři Františku Cundrlovi

Filip Gorazd Martinek, mladý strážnický autor, vydává již třetí knihu. Tento, původně studovaný umělec, se stal magistrem teologie a filosofie a nyní se chystá na dráhu duchovního. Již několik let se systematicky zabývá dílem Františka Cundrly a pořádáním kulturně-duchovních akcí ve strážnické synagoze. Ostatně o tom také vydal loni knížku – průvodce synagogou a židovskou čtvrtí (*Historie a duchovnost synagogy ve Strážnici*). Autor spolupracuje také s panem Stanislavem Práškem z Hrubé Vrbky na vrbeckém muzeu, chápe se duchovního odkazu sv. mučedníka vladyky Gorazda II., Jana Amose Komenského a duchovnosti v regionu celkově.

Na počátku našeho projektu stojí snaha zaznamenat něco málo o téměř zapomenutém strážnickém malíři. Záhy se však objevují v jeho rodném městě hlasy, které volají po tom, aby vznikla kniha. Z nepatrného začátku před námi vyvstává barevná publikace plná obrazů a textů o obrazech. Několikaleté úsilí tak vrcholí snahou o vydání knihy.

František Cundrly (1943–2011) byl strážnický malíř a vysokoškolský pedagog. Kniha se věnuje jak jeho životu a dílu, tak i problematice zjevení obrazu, o kterém pojednává jakožto o fenoménu filosofickém a teologickém. Má tedy přesah pro další poznání a úvahy čtenáře, kterého se snaží

dovést za všední pohled na věc, nalézt odpověď na otázku, jak vůbec obrazy vnímáme a jak se nám dávají poznat.

Autor nejdříve o Cundrlovi napsal několik poznámek, následně vytvořil článek na Wikipedii, sepsal o něm podrobnější práci již během studií a dnes, po letech příprav, jeho snaha vrcholí přípravou knihy. Sehnat peníze v dnešní době, a ještě na slováckého malíře, není snadný úkol. Nicméně samotní Strážničané už udělali

mnohé vstřícné kroky – díky štědrým dárcům se během několika let shromáždila částka 52 000 Kč na transparentním účtu. Nezačínáme tedy úplně od nuly. Výroba knihy stojí ovšem dvakrát tolik, proto jsme spustili kampaň na Doniu, portálu, který se stará o potřebné, o charitativní akce, pomáhá na svět nezávislým, vzdělávacím projektům. Budeme moc rádi, pokud si knihu přes Donio objednáte i Vy a tím pomůžete realizovat celý projekt. Díky Vám máme šanci knihu dofinancovat a dovést ji do zdárného konce. Vzdejme společně poctu zapomenutému malíři, jehož tvorba se jistě objevuje také v nejedné hornácké domácnosti.

Jiří Miškeřík

Odkaz na projekt:

<https://www.donio.cz/cundrla>

Další informace o knize i panu Martinkovi případně najdete na stránkách autora:

<https://www.gorazd.cz/cundrla/>

Informace

Redakce zpravodaje uvítá vaše příspěvky nebo návrhy – co vás zajímá, co chcete vědět nebo sdělit občanům. Své připomínky, návrhy či sdělení můžete posílat mailem na adresu zpravodajvelka@centrum.cz nebo poštou na adresu: Kulturní komise, Obecní úřad, 696 74 Velká nad Veličkou. Uzávěrka příštího čísla je **23. května 2021**.

Foto na obálce: Hana Sekerková

Zpravodaj Obce Velká nad Veličkou 151, IČO 00285447, název zpravodaje: Velický zpravodaj (vychází 4x ročně), vydání březen 2021, ev. číslo periodického tisku: MK ČR E 21709, zpravodaj vydává Obec Velká nad Veličkou. Redakční rada: L. Slovákova, J. Machálková, L. Mikáč. Kontakt: zpravodajvelka@centrum.cz. Sazba a tisk: Nakladatelství Albert Boskovice.

Foto Eliška Ješová